

ΠΑΡΟΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ
Αριθμός Άδειας
10

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

Λόγος ν, ακούς
Λόγος ν, ακούς
Λόγος ν, ακούς
Ραδιόφωνο

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΖ' • ΤΕΥΧΟΣ 5 • ΜΑΪΟΣ 2008

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Εφημερίον»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

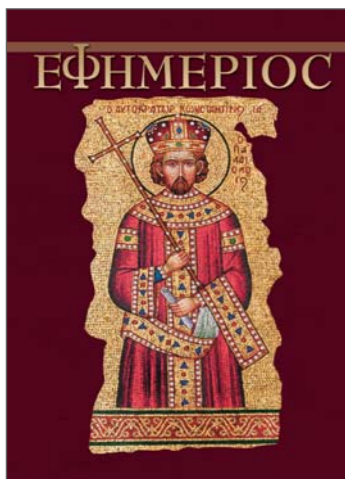
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ἱ. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
Νικόλαος Κάλτζιας
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
http://www.apostoliki-diakonia.gr

ΕΞΟΦΥΛΛΟ: Ὅσα γεγονότα κι ἂν συμβοῦν μέσα στο Μάιο, γιὰ τὸ Γένος τῶν Ἑλλήνων αὐτὸς ὁ μήνας ἔχει ἄρρηκτα δεθεῖ μὲ τοὺς καημοὺς καὶ τὰ ἰδανικά τῆς Ρωμοσύνης, μὲ τὸ πάρισμο τῆς Πόλης τὸ 1453 καὶ μὲ ὅ,τι αὐτὸ συνεπάγεται. Τόσους αἰῶνες τώρα τὸ γεγονὸς αὐτὸ μένει βαθιὰ στὶς καρδιές μας, ἐμπνέει καὶ καθοδηγεῖ κάθε σκεπτόμενο Ἕλληνα. Ἀπόδειξη τὸ ψηφιδωτὸ ἔργο τοῦ διεθνoῦς φήμης Ἑλλήνα ἀγιογράφου, ψηφιδογράφου καὶ ζωγράφου Βλάση Τσοτσῶνη στὴ Μονὴ Μεταμορφώσεως στὰ Ἁγία Μετέωρα πού κοσμεῖ τὸ ἐξώφυλλο αὐτοῦ τοῦ τεύχους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικά Γράμματα Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχελώου	σελ. 3
Ἡ ἄλωση τῆς ΚΠόλεως ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ οἱ συνέπειές τῆς γιὰ τὸν Ἕλλητισμὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία κ. Δ.Ζ. Σοφίανου	σελ. 4
Μὲ τὸ βλέμμα στὸ στόχο Ἀρχιμ. κ. Γρηγορίου Γ. Λίχα	σελ. 5
Θεῖα Μετάληψις - Θεῖα Κοινωνία - Θεῖα Εὐχαριστία Ἀρχιμ. κ. Κων. Γ. Χαραλαμποπούλου	σελ. 6
Πικρὲς διαπιστώσεις Σεβ. Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παύλου	σελ. 7
Συμβαινουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβοῦν	σελ. 8-11
Πῶς βλέπει ὁ Ἁγ. Ἰωάννης τὸν Ποιμένα Σεβ. Νικοπόλεως κ. Μελετίου	σελ. 12-13
Ἡ Ζωὴ εἶναι: Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου	σελ. 14-15
Ἐκδόσεις πού λάβαμε	σελ. 16-17
Μεγάλες μορφές πού ἔφυγαν	σελ. 18-19
Σύμβολα καὶ Συμβολισμοὶ κ. Μ.Γ. Βαρβούνη	σελ. 20-21
Ἐπὶ ὀλίγα ἤς πιστός... Πρωτοπρ. κ. Βασιλείου Θερμοῦ	σελ. 22-23
Ἐνα σημαντικό ἱστορικό εὑρημα στὴν Παναγία Ἐλεούσα τῆς Καλλιθέας κ. Δημήτρη Φερούση	σελ. 24-26
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια κ. Κωνσταντίνου Χολέβα	σελ. 27-28
Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις	σελ. 29
Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: Πρωτ. κ. Στυλιανοῦ Ἀνασιάδη	σελ. 30
Φωτογραφικά Στιγμότηπα	σελ. 31

Ἐπισκοπικά Γράμματα

Ἀγαπητὲ Συμπρεσβύτερε,

Τὴ μεγαλύτερη ζημιὰ στὴν Ἐκκλησία τὴν προκαλοῦν τὰ σκάνδαλα τῶν ἱερωμένων λειτουργῶν τῆς. Βέβαια, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἐτόνισε «ἀνένδεκτον (ἀναπόφευκτον) ἐστὶ τοῦ μὴ ἔλθειν τὰ σκάνδαλα. Πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται» (Λουκ. ιζ' 1. Μαθ. ιη' 7). Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ἡ ἐξάλειψη τῶν σκανδάλων δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν καθένα. Αὐτὸ πού ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν καθένα καὶ καλεῖται ὁ καθένας νὰ προσέχει εἶναι νὰ μὴ γίνῃ ἢ νὰ μὴ γίνῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος πρόξενος σκανδάλου.

Παντοῦ, σὲ ὅλους τοὺς κοινωνικοὺς τομεῖς, καὶ πάντοτε σὲ ὅλους τοὺς καιροὺς, γίνονται «σκάνδαλα». Αὐτὸ εἶναι μιὰ πραγματικότητα, πού κανεὶς δὲν ἀρνεῖται. Γιατί, ὅμως, τὰ σκάνδαλα τῶν ἱερωμένων προκαλοῦν ἰδιαίτερη ζημιὰ στὴν Ἐκκλησία; Διότι, στὶς περιπτώσεις αὐτές, οἱ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ἄπιστοι καὶ ἰδίως οἱ ἀμαρτάνοντες ἐν γνώσει καὶ ἐν ψυχρῷ, χρησιμοποιοῦν τὰ σκάνδαλα τῶν ἱερωμένων ὡς ἄλλοθι, γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴ δική τους ἀμαρτωλὴ ζωὴ. Τὸ ἐπιχείρημα εἶναι πρόχειρο καὶ σύνθησε: «Βλέπεις τί κάνουν οἱ παπάδες; Γι' αὐτὸ κι ἐγὼ δὲν πάω στὴν Ἐκκλησία»!

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, τὰ σκάνδαλα τῶν ἱερωμένων δίνουν ἀφορμὴ σὲ πολλοὺς ἀμφιβάλλοντες περὶ τὴν πίστη, νὰ ἐνι-

σχυθοῦν στὴν ἀποψή τους, γιὰ τὴν ἀναποτελεσματικότητα τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ζωῆς. Ὅτι ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ εἶναι ἓνα ψέμα!

Ἀσφαλῶς, ἀδελφέ μου, ἔγινες ἱερεὺς ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὴν Ἐκκλησία. Ἡ ἀρχιερατικὴ μου συνείδηση δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ σκεφθῶ ὅτι ἔγινες ἱερεὺς γιὰ «ἄλλους λόγους». Πρόσεξε, λοιπόν, τὸν τρόπο τῆς ζωῆς καὶ τῆς πολιτείας σου. Διότι, ἓνα δικό σου σκάνδαλο, θὰ πλήξει καὶ θὰ βλάψει ὅ,τι πολυτιμότερο ἔχεις: θὰ βλάψει τὴν Ἐκκλησία. Πέραν, ὅμως, αὐτοῦ, νὰ ἔχεις ὑπ' ὄψιν σου, ὅτι κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα αὐτό. Τὸ ἱερατικὸ χάρισμα σοῦ παρέχει πολλὰ δικαιώματα. Δικαιώματα θετικῆς προσφορᾶς καὶ δημιουργικῆς σταδιοδρομίας στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας. Δικαίωμα, ὅμως, νὰ σκανδαλίσεις τὸ ποίμνιο ὄχι μόνο τῆς Ἑνορίας σου ἢ, πολὺ περισσότερο, τὸ σύνολο τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Κοινωνίας, δὲν τὸ ἔχεις οὔτε σὺ οὔτε κανένας ἄλλος, ἀπὸ τοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας. Μὴ λησμονεῖς, ἐπίσης, τὰ ὅσα ὁ Κύριος εἶπε γιὰ τὶς συνέπειες πού συνεπάγεται τὸ σκάνδαλο, γιὰ τὸν σκανδαλοποιό. Πρόσεχε, λοιπόν!

Μὲ πολλὲς εὐχές
† Ὁ Α.Ε.

Η άλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ οἱ συνέπειές της γιὰ τὸν Ἑλληνισμό καὶ τὴν Ἐκκλησία*

Στις 29 τοῦ Μάη τοῦ 1453, μετὴν ἡ ἄλωση τῆς Πόλης ἀπὸ τοὺς Τούρκους, τὸ χιλιόχρονο χριστιανικὸ καὶ ἑλληνορθόδοξο Βυζάντιο ἔπαψε νὰ ὑπάρχει ὡς πολιτικὴ ὄντοτητα, ὄχι ὅμως καὶ ὡς πολιτιστικὴ, πνευματικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ.

Ὁ τελευταῖος μαρτυρικὸς βυζαντινὸς αὐτοκράτορας Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, μετὴν γενναία καὶ περήφανη ἀπάντησή του στὴν ὑπεροψία καὶ ἀλαζονεία τοῦ Μωάμεθ, νὰ τοῦ παραδώσει ἀμαχητὴ τὴν Πόλη, ἀπάντησε πού θυμίζει τὸν Σπαρτιάτη Λεωνίδα στὴς Θερμοπύλες, διατρανώνει μετὴν στεντόρεια φωνή καὶ σφραγίζει καταλυτικὰ τὴ συνέχεια τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ μετὴν Βυζάντιο καὶ τὸν Νεώτερο:

«Τὸ δὲ τὴν πόλιν σοι δοῦναι οὐτ' ἐμὸν ἐστὶν οὐτ' ἄλλον τῶν κατοικούντων ἐν ταύτῃ κοινῇ γὰρ γνώμη πάντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθανοῦμεν καὶ οὐ φεισόμεθα τῆς ζωῆς ἡμῶν» (Δούκας 39, 1012-1014). Δηλαδή: «Τὸ νὰ σοῦ παραδώσω τὴν πόλιν δὲν εἶναι δικαίωμα δικό μου οὔτε κανενὸς ἄλλου ἀπ' ὅσους κατοικοῦν σ' αὐτὴν ἐδῶ. Διότι ὅλοι μας, μετὴν συμφωνη γνώμη καὶ μετὴν θέλησή μας, ἀποφασίσαμε νὰ πεθάνουμε καὶ δὲ θὰ ὑπολογίσουμε καθόλου τὴ ζωὴ μας».

Ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, ὁ μέγας δοῦξ καὶ πρωθυπουργὸς τοῦ Λουκάς Νοταρᾶς (ὁ ὁποῖος εἶδε νὰ σφαγιαζέται ἄγρια, μπροστὰ στὰ μάτια του, ἢ οἰκογένειά του) καὶ οἱ καρτερόψυχοι συμπολεμιστὲς τοῦ αὐτοκράτορα δὲν συνθηκολόγησαν, δὲν συμβιβάστηκαν. Ἐδωσαν τὸν «ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστίων» ἀγώνα καὶ ἔπεσαν μαχόμενοι γενναία, διότι «οὐκ ἤθελον δουλωθῆναι, ἀλλὰ μᾶλλον, ἔλεγον, ἀποθανεῖν

κρείττον ἢ ζῆν» (Σφραντζῆς 8, 1022-1023): Δὲν ἤθελαν νὰ ὑποδουλωθοῦν, ἀλλὰ προτιμοῦσαν καὶ θεωροῦσαν καλύτερο νὰ θυσιάσουν τὴ ζωὴ τους παρὰ νὰ ζοῦν.

Τὶς τραγικὲς ἐκεῖνες, μὰ καὶ παράξενα δημιουργικὲς καὶ ἀναγεννητικὲς, ὥρες τῆς ἀποφράδος Τρίτης τῆς 29ης τοῦ Μάη τοῦ 1453 ἔνα τέλος συναπαντιέται μετὴν ἀρχή. Τὸ τέλος τοῦ Βυζαντίου διασταυρῶνεται μετὴν ἀρχὴ τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ. Ἔτσι, ὁ τελευταῖος Βυζαντινὸς αὐτοκράτορας Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος εἶναι καὶ ὁ πρῶτος μεγάλος νεοέλληνας ἡγέτης, περιβεβλημένος μετὴν θυσία του, μετὴν φωτιστέφανο τοῦ μαρτυρίου καὶ τοῦ θρύλου καὶ τοποθετημένος στὸ εἰκονοστάσι τῶν μαρτύρων τοῦ Ἑθνους καὶ τῆς Πίστεως.

Μποροῦσε νὰ εἶχε συνθηκολογήσει μετὴν Τούρκο κατακτητὴ, ὅπως τοῦ εἶχε προταθεῖ, νὰ σώσει τὴ ζωὴ του, τὴν οἰκογένειά του, καθὼς καὶ τὴ ζωὴ καὶ τὶς περιουσίες τῶν μαχητῶν καὶ ὄλων τῶν κατοίκων τῆς Πόλης. Ἀλλὰ τότε θὰ εἶχε σώσει ἐφήμερα καὶ ὑλικά ἀγαθὰ, ἐνὼ θὰ εἶχε προδώσει τὶς αἰώνιες ἀξίες καὶ ἐθνικὲς παραδόσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας. Μετὴν ἥρωική του ἀντίσταση ὅμως καὶ τὴν ἀπαράμιλλη ἐκούσια πατριωτικὴ θυσία του ἔσωσε τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια τῆς Ρωμιοσύνης.

* Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ καθηγητῆ κ. Δ.Ζ. Σοφianoῦ «Ὁρθοδοξία καὶ Ἑλληνισμός», Ἅγια Μετέωρα 2007, σελ. 26.

ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΣΤΟ ΣΤΟΧΟ

Τὸ νὰ ἀνακηρυχθεῖ κάποιος, μέσα στὰ τόσα δισεκατομύρια ἀνθρώπων τοῦ πλανήτη, «Κορυφαῖο Πρόσωπο τοῦ Μῆνα (τοῦ περασμένου Σεπτεμβρίου)», «λέει πολλά». Ἀναφερόμαστε στὴν Ἑλληνικὴ καταγωγὴ δημοσιογράφου καὶ παρουσιάστρια τοῦ κεντρικοῦ δελτίου εἰδήσεων τοῦ κολοσσίου Fox Network (μετὴν πάνω ἀπὸ 30 ἑκατομύρια τηλεθεατῆς σ' ὅλο τὸν κόσμον!). Τὸ ὄνομά της: Nicole Anais Petallides (Νικολέττα Πεταλλίδη), (ἡ μητέρα της εἶναι ἡ ἰδρύτρια τῆς ἑλληνοφωνῆς ἐφημερίδας τῶν ΗΠΑ «Πρωινή»). Τὴν συμπαθῆ καὶ ἐλληνοψυχή κα Νικὸλ τὴν ἀνεκήρυξε ἡ ἰστοσελίδα News on Women πρὶν λίγους μῆνες «Γυναίκα τοῦ Σεπτεμβρίου», καθὼς τὸ ὄνομά της ἦρθε πρῶτο σὲ συχνότητα διαδικτυακῆς ἀναζήτησης.

Γιὰ νὰ ἀνεβεῖ κάποιος τόσο ψηλά, ἀσφαλῶς δὲν ἐπαρκεῖ ἡ ἐμφάνιση καὶ ἡ «τύχη». Ἀπαιτοῦνται ἀπαραίτητα ἐξαιρετικὲς ικανότητες καὶ πνευματικὴ συγκρότηση. Πού προϋποθέτουν πάρα πολὺ σκληρὴ (προ)εργασία. Κόστος πού καταβάλλει μετὴν ζῆλο ἢ Νικὸλ, ἐξισορροπώντας θαυμαστὰ καριέρα καὶ οἰκογένεια.

Ἐνα πρόσωπο μετὴν τέτοια ἐμβέλεια «δικαιοῦται» νὰ διατυπώνει ἀπόψεις, πού ἐπηρεάζουν πολλὲς κοινωνικὲς σταθερές. Ὅμως στὴ «διαδρομὴ» αὐτὴ ὄλο καὶ κάτι ἀπάδον «ξεφεύγει». Ὅχι πάντα μεμπτό· συνήθως πρόκειται γιὰ μονομερῆ καὶ κοντόθωρη ὀπτική. Ἔτσι, λοιπόν, σὲ μιὰ πρόσφατη συνέντευξή της ἢ κα Πεταλλίδη, μᾶς λέει τί τὴν συμβούλεψε ὁ πρόεδρος τῶν Fox News κ. Ρότζερ Ἔιλις. Τῆς εἶπε:

«Νὰ κοιτᾶς τὰ ἐπόμενα πέντε λεπτὰ τῆς ἐκπομπῆς σου. Μὴ σκέφτεσαι τὰ τελευταῖα πέντε. Προχωρᾶς διαρκῶς μπροστὰ, κάνοντας τὴν ἐκπομπή

σου ὄλο καὶ πιὸ ὑπέροχη, χωρὶς νὰ «καίγεται» γιὰ τὸ τέλος».

Ναί, κα Πεταλλίδη! Ναί, κ. Ἔιλις! εἶναι πολὺ σημαντικὸ τὸ «τώρα» γιὰ τὴν «ὑπέροχη ἐκπομπή». Ἀλλὰ, ἂν ὑπονοεῖτε ὅτι δὲν παίζει πρωταγωνιστικὸ ρόλο ὁ μακροπρόθεσμος σχεδιασμὸς καὶ ὁ συναφῆς μεγαλόπνοος ὄραματισμὸς, θεωροῦμε, πὼς κάνετε σοβαρὸ λάθος. Βέβαια, σὲ μιὰ ἐκπομπή λίγων ὥρων, τὰ λάθη ἐνδέχεται νὰ μὴν πολυφαίνονται. Ὅμως στὴ ζωὴ, πού εἶναι διαδρομὴ ἐτῶν, δὲν μπορεῖς χωρὶς ἐπακόλουθα καὶ συνέπειες, νὰ περιορίζεις τοὺς στόχους σου καὶ τὴ στρατηγική σου τόσο ἀσφυκτικὰ καὶ μίζερα. Γιατί τότε οἱ προοπτικὲς της κατανοῦν «ἀνάπηρες». Καὶ «οἱ ἀναπηρες» εἶναι ὑπερβολικὰ δυσβάσταχτες. Πόσο μᾶλλον, ὅταν ὑποθηκεύουν ἀγαθὰ πού ἔχουν προεκτάσεις στὴν Αἰωνιότητα!

Ἄρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα

Αὐτὲς τὶς μέρες (8 Μαΐου) γιορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας ἕναν «ἀπόλυτα» ἐπιτυχημένο ἄνθρωπο, τὸν Ἅγιο Ἀρσένιο τὸν Μέγα. Ἦταν ὁ πρῦτανος τοῦ Πανεπιστημίου – θὰ λέγαμε σήμερα. Δάσκαλος τῶν δύο βασιλοπαίδων τοῦ αὐτοκράτορα Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου, Ἀρκαδίου καὶ Ὀνωρίου. Διαπίστωσε, ὅμως, στὸν κολοφῶνα τῆς δόξας του, πὼς δὲν μπορεῖς νὰ θεωρεῖσαι ἐπιτυχημένος, ἂν δὲν περάσεις τὶς ἐξετάσεις τοῦ Χριστοῦ· ἂν δὲν ἐστιάζεις τὸ βλέμμα σου στὰ «πέντε τελευταῖα λεπτὰ τῆς ἐκπομπῆς». ΑΛΛΑ ΚΑΙ στὴν ΑἴΓ ΕΚΕΙ ζωὴ. Καὶ ἄφησε μετὴν θαυμαστὸ ἥρωισμό τὰ γῆινα, γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ· γιὰ τὴν «ὀλοκληρωμένη προοπτικὴ τῆς ζωῆς». Καὶ μετὴν «τὸ δάχτυλο στὴ σκανδάλῃ καὶ τὸ βλέμμα στὸν (ἀπώτερο) στόχο», δηλαδή μετὴν πνευματικὸ μὸχο πού ἀπέρρεε ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς ὄραματισμούς του, βίωσε ὅλες τὶς λεπτομέρειες τοῦ Εὐαγγελικοῦ Νόμου, «δι' ὃν ἐξῆλθε (τοῦ κόσμου)». Ἐπισημαίνοντας καὶ ἐπιμένοντας: «Ὅση δύναμις σοι ἐστίν, ἀγώνισαι, ἵνα ἡ ἔνδον σου ἐργασία κατὰ Θεόν ἢ καὶ νικήσῃ τὰ ἔξω πάθη» (Ἀββᾶς Ἀρσένιος § 9).

Γιὰ τὴν εὐλογημένη αὐτὴ στοχοθεσία «σὲ ὅλη τὴ διάρκεια... τῆς ἐκπομπῆς» ἀναφώνησε ὁ Ἀββᾶς Ποιμῆν, σὰν ἔμαθε τὴν κοίμησιν τοῦ Ἁγίου Ἀρσενίου: «Μακάριος εἶ, ἀββᾶ Ἀρσένιε, ὅτι ἔκλαυσας ἑάντων εἰς τὸν ὠδε κόσμον! Ὁ γὰρ μὴ κλαίων ἑάντων ὠδε, αἰωνίως ἐκεῖ κλαύσεται» (Ἀββᾶς Ἀρσένιος § 41).

«Τὸ στοίχημα κερδήθηκε!» Καὶ εἰσπράχθηκε ἄμεσα! Καὶ εἰσπράττεται!

Θεία Μετάληψις - Θεία Κοινωνία Θεία Εύχαριστία

Ἄρχιμ. Κωνσταντίνου Γ. Χαραλαμποπούλου,
Ἐφημερίου Ἀγ. Δημητρίου Παλ. Ψυχικοῦ

Ἀπὸ τοὺς πρωτοχριστιανικοὺς χρόνους ἐπεκράτησε νὰ λέγεται Θεία Λειτουργία ἢ τέλεση τοῦ μεγάλου Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἢ τῆς Θείας Κοινωνίας ὅπως οἱ περισσότεροι τὸ γνωρίζουν. Ἡ Θεία Λειτουργία εἶναι κατ' ἀρχὴν ἀνάμνησις καὶ ἀναπαράστασις τῆς θυσίας ποῦ ὁ Κύριος προσέφερε ἐπάνω στὸν Σταυρό. Σ' αὐτὴ τῇ θυσία ὅσοι πιστεύουν σώζονται. Γι' αὐτὴ τῇ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς αἰώνιος Ἀρχιερεὺς, «θύτης καὶ θύμα», ἵδρυσε τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Κοινωνίας τὸ βράδν ἐκεῖνο τῆς Μ. Πέμπτης. Μέσα λοιπὸν στὸ ὄρατὸ περίγραμμα τῆς τελέσεως τῆς Θείας Λειτουργίας ἐνυπάρχει ἡ ἀόρατη πραγματικὴ ὁμῶς παρουσία τοῦ θυσιαζομένου Κυρίου. Ἡ Θεία Λειτουργία εἶναι θυσία πνευματικώτατη καὶ θεοπρεπής, ἡ μόνη θυσία ποῦ ἀρμόζει εἰς τὸν Θεὸν καὶ ποῦ δι' αὐτῆς ἐκφράζεται ἀπολύτως ἡ πνευματικὴ Λατρεία πρὸς τὸν Τριαδικὸν Θεόν. Ἡ Θεία Λειτουργία εἶναι ἀκόμη Θεία Κοινωνία. Εἶναι μετάληψις καὶ μετάδοσις τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου. Εἶναι συμμετοχὴ στὴν ἀγιώτατη καὶ ὑψίστη θυσία. Τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου μεταδίδεται στοὺς ἀξιους πιστοὺς νὰ κοινωνήσουν καὶ νὰ γίνουν μέτοχοι τῆς ἀγιώτατης αὐτῆς θυσίας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Θείας Λειτουργίας οἱ Ἄγγελοι σκύπτουν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ γιὰ νὰ θαυμάσουν τὸ Μεγάλο Μυστήριον. Χωρὶς τῇ Θεία Λειτουργία ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ παραμένει μακρινὴ καὶ ἀσύλληπτη. Ἡ Θεία Λειτουργία εἶναι τὸ πιὸ μεγάλο σχολεῖο πνευματικῆς ἀγωγῆς καὶ τὸ ἰδανικώτερο θερμοκήπιον τῶν ψυχῶν. Ὁλόκληρη ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐξαγιαζεται καὶ ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ αὐτὸν τὸν ἴδιον τὸν Χριστόν. Ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς αἰσθάνεται τὸ μυστήριον τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ ὅλου σώματος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ θείου, στὴ Λειτουργία τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ὅπου ὁ Χριστὸς εἶναι παρὼν μὲ τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα του. Ἡ Θεία Λειτουργία ἀποτελεῖ τὴν ἐκφραση τῆς κοινωνίας τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῶν μελῶν δηλαδή, μὲ τὴν

κεφαλὴν του. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Θείας Λειτουργίας γεμίζομε τὸ ἐσωτερικόν μας μὲ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἐμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ ἄνθρωποι καταξιωνόμεθα ἀπὸ τὸν φιλόανθρωπον Κύριον νὰ εἰκονίζομε τὰ Χερουβίμ καὶ νὰ γινόμεθα συνοδοιπόροι του καὶ μαθητὲς του καὶ νὰ δεχόμεθα τὴν χάριν του. Ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ δίδει τὸν ἑαυτόν του «εἰς ἄφεισιν ἁμαρτιῶν καὶ ζωὴν αἰώνιον». Ὁλόκληρο τὸ ἀπολυτρωτικὸ ἔργον τοῦ Κυρίου, τὸ μυστήριον τῆς Θείας Οἰκονομίας, ἡ ἔλευσις του εἰς τὸν κόσμον, ἡ διδασκαλία του, τὰ θαύματά του, τὸ Πάθος, ἡ Ἀνάστασις, ἡ Ἀνάληψις, ἡ Πεντηκοστή, αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἔχουν, νὰ δώσουν εἰς τὸν πιστὸν τὴν ζωὴν τοῦ Κυρίου. Ἡ σὰρκα ποῦ ἐγενήθη εἰς τὴν Βηθλεέμ, καὶ ποῦ ἐσταυρώθη εἰς τὸν Γολγοθᾶ. Εἶναι ἡ ἴδια ἐπὶ τοῦ ἀγίου θυσιαστηρίου καὶ καλεῖ τοὺς πιστοὺς «γεύσασθε καὶ ἴδετε... μετὰ φόβου Θεοῦ πίστεως καὶ ἀγάπης» «σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ εἰς ἄφεισιν ἁμαρτιῶν καὶ ζωὴν αἰώνιον». Εἶναι θλιβερό νὰ σκέπτεται κανεὶς ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δὲν κοινωνοῦν, οἱ ὅποιοι εἶναι ἀδιάφοροι. Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγαλύτερον κακὸ ποῦ μπορεῖ νὰ προξενήσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ψυχὴν του. Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος δὲν διδάσκεται σωστὰ, ἐπηρεάζεται ἀπὸ κακὰς διδασκαλίας, ἐμποδίζεται ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὶς ἀδυναμίας τῆς ζωῆς μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀποξενώνεται ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Βασικὴ προϋπόθεσις ἐκείνου ὁ ὅποιος πλησιάζει τὰ ἄχραντα μυστήρια εἶναι ἡ ἐξομολόγησις καὶ ἡ μετάνοια. Ὅταν κοινωνεῖ ὁ χριστιανὸς ἀντλεῖ δύναμιν καὶ θάρρος, ὑπομονὴν γιὰ νὰ διαβῆ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ἀκόμη ἔχει μίαν γενναίαν χριστιανικὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ θανάτου μὲ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν χαρὰν τῆς αἰωνιότητος. Κρατήστε αὐτὸ τὸ ὑψηλότερον σκαλοπάτι τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῆς Θείας Κοινωνίας μέσα σας, ἐντὸς τοῦ ἑαυτοῦ σας, τῆς ὑπάρξεώς σας καὶ θὰ νοιώσετε χαρὰ καὶ ἀγαλλίασιν, διότι μέσα σας θὰ ἐνοικεῖ καὶ θὰ ἐμπεριπατεῖ ὁ Θεός.

Μητροπολίτου Σισανίου
καὶ Σιατίστης Παύλου

Εἶχα τὴν εὐλογία στὰ πρῶτα χρόνια τῆς ἱερωσύνης μου νὰ συναντήσω ἕνα γέροντα καὶ πολυπύρο ἱερέα, ἀπλὸ ἀλλὰ γι' αὐτὸ καὶ σπουδαῖο. Ἡ ἀπλότητά του συνίστατο στὸ ὅτι ἀγωνιζόταν νὰ εἶναι ἱερέας ὅπως τὸν ἤθελε ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ εὐλογημένη παράδοσίς της. Ὅταν μὲ σύστησε στὸν γέροντα ὁ υἱὸς του, ἱερέας καὶ ἐκεῖνος, τότε ὁ γέροντας σήκωσε τὸ καθαρὸ βλέμμα του καὶ μοῦ εἶπε: «σοῦ εὐχομαι παιδί μου νὰ σ' ἀγαπήσει ὁ Θεός, ὅπως σ' ἀγαπάει ὁ λαός».

Ὅταν συνειδητοποίησα τὴν εὐχὴν τοῦ ἔνωσα σὰν νὰ πέφτει μιὰ κεραμίδα στὸ κεφάλι μου. Ὁ Γέροντας μοῦ ἔλεγε ὅτι μπορεῖ νὰ μὲ ἀγαπάει ὁ λαός καὶ νὰ τρέχει ἴσως καὶ πίσω μου, ἀλλὰ ὁ Θεός νὰ μὴν εὐαρεστεῖται ἀπὸ ἐμένα. Μοῦ ἔλεγε μὲ ἄλλα λόγια ὅτι μπορεῖ τὸν κόσμο νὰ τὸν ξεγελάσω καὶ νὰ τὸν κάνω νὰ μὲ θαυμάζει, ἀλλὰ ὁ Θεός νὰ μὴν θέλει οὔτε νὰ μὲ δεῖ. Μοῦ ἔλεγε ὅτι μπορεῖ νὰ ἔχω τὴν τέχνην νὰ ἀποκτήσω πολλοὺς ὀπαδοὺς, ἀλλὰ νὰ εἶμαι πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό. Μοῦ ἔκανε ἀκόμη ἐντύπωση αὐτὴ ἡ διαφορὰ τῶν χρόνων «νὰ σ' ἀγαπήσει ὁ Θεός», ὅπως «σ' ἀγαπᾶ» ὁ λαός. Μοῦ ἔλεγε δηλαδή ὅτι τὸν κόσμο μπορεῖ ἐκεῖνη τὴν στιγμὴ νὰ τὸν εἶχα δεδομένο, ὄχι ὁμῶς καὶ τὸν Θεό.

Εὐλογῶ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ποῦ στὰ πρῶτα μου ἱερατικὰ βήματα συνάντησα αὐτὸν τὸν εὐλογημένο ἄνθρωπο. Τὰ λόγια του μὲ προσγείωσαν. Τὸν θυμήθηκα καὶ τὰ θυμᾶμαι πολλές φορές ἐλέγχοντας κατὰ τὸ δυνατόν τὴν δική μου πορεία καὶ διερωτώμενος πόσο ὄχι ὁ κόσμος, ἀλλὰ ὁ Θεός νὰ εὐαρεστεῖται ἀπὸ τὴν διακονία μου.

Τὰ λόγια αὐτὰ ὁμῶς τὰ θυμήθηκα πολλές φορές ὅταν ἔβλεπα περισσότερο ἢ λιγότερο μεγαλόσχημους κληρικούς νὰ δημιουργοῦν καὶ μάλιστα μὲ σύγχρονες μεθόδους μάρκετινγκ, στρατιῆς ὀπαδῶν γιὰ νὰ ἐπιβάλουν τὴν παρουσία τους, νὰ τρομοκρατήσουν ἀδελφούς καὶ συλλειτουργοὺς τους, ἀκόμη καὶ τοὺς ἐπισκόπους τους. Ὅταν εἶδα τέτοιους κληρικούς νὰ χαλαρώνουν καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ

εὐαγγελικὸ ἦθος γιὰ νὰ κερδήσουν ἀνθρώπους καὶ νὰ ἐπιβληθοῦν.

Διερωτήθηκα πολλές φορές: ἄραγε δὲν τοὺς ἀπασχολεῖ ἂν αὐτὰ ποὺ κάνουν ἀρέσουν στὸ Θεό; Δὲν τοὺς ἀπασχολεῖ ἂν ἐκεῖνη τὴν ὥρα φύγουν ἀπὸ τὴν ζωὴ αὐτή, ποῖα θὰ εἶναι ἡ μέτεπειτα πορεία τους; Φθάνεις κάποτε σκανδαλιζόμενος νὰ διερωτᾶσαι ἂν πιστεύουν τελικὰ στὸ Θεὸ καὶ σὲ ποιὸ Θεὸ πιστεύουν. Πιστεύουν στὸ Θεὸ ἢ τὸν χρησιμοποιοῦν γιὰ τὴν δική τους ἐγκόσμια ἐπικράτηση.

Διερωτήθηκα πολλές φορές ἂν ὁ δρόμος γιὰ τὸν ἀγιασμό καὶ τὴν σωτηρία μας περνᾶει μέσα ἀπὸ τέτοια μονοπάτια, μέσα ἀπὸ τέτοια τερτίπια.

Βέβαια εὐθύνες δὲν ἔχουν μόνον τέτοιοι ποιμένες, εὐθύνες ἔχουν καὶ τὰ λαϊκὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας ποὺ μερικές φορές ἔχουν καὶ κατὰ κόσμον μόρφωση, ἀλλὰ παρουσιάζονται νὰ ἔχουν καὶ τὴν μόρφωση τῆς εὐσεβείας, ἔχοντας ὁμῶς στὴν πραγματικότητα ἀρνηθεῖ τὴν πνευματικὴ τῆς δύναμη. Εὐθύνη τεράστια ἔχουν καὶ αὐτοὶ ποὺ ἀπὸ μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ ἔγιναν ὀπαδοὶ ἀνθρώπων καταστρέφοντας τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ διχάζοντας τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ. Νὰ μὴν ἀκουσαν ἄραγε ποτέ τους ὅτι ὁ διχασμὸς καὶ τὸ σχίσμα δὲν ξεπλέονται οὔτε μὲ τὸ αἷμα τοῦ μαρτυρίου; Πικρὲς ἀλλὰ δυστυχῶς ὑπαρκτὲς διαπιστώσεις καὶ πραγματικότητες.

Ἀσφαλῶς ὡς ἄνθρωποι εὐκόλα μπορεῖ νὰ πλανηθοῦμε, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ συνειδητὴ διαστροφή τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἦθους καὶ ἡ ἐμμονὴ σ' αὐτὴν εἶναι μιὰ κατάσταση δαιμονική.

Ἐνθυμοῦμαι πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια, ἕνας τέτοιος λαός –δηλαδή ὀπαδοί– ἔφθασαν στὸ σημεῖο νὰ λιθοβολήσουν τὸ κτίριο μιᾶς ἐπισκοπῆς γιὰ νὰ ἐπιβάλουν τὸν δικὸν τους ἄνθρωπο καὶ δὲν χρειάζεται παρὰ λίγες ἡμέρες γιὰ νὰ ἀποκαλυφθεῖ πόσο ἀκατάλληλο ἦταν τὸ πρόσωπο αὐτὸ γιὰ τὴν Ἐκκλησία.

Δὲν εἶναι δύσκολο νὰ ἀποκτήσουμε ὀπαδοὺς, δύσκολο εἶναι νὰ ἀποκτήσουμε τὸ Θεό. Ἄραγε αὐτὸ εἶναι κάτι ποῦ τελικὰ μᾶς ἐνδιαφέρει;

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ειρηνική Επίσκεψη του Αρχιεπισκόπου Αθηνών στο Φανάρι

Επίσημη Ειρηνική Επίσκεψη στο Οικουμενικό Πατριαρχείο πραγματοποίησε ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Γερώνυμος, από 9 έως 12 Μαΐου 2008. Τήν Παρασκευή 9.05.08 τελέστηκε επίσημη Δοξολογία για την υποδοχή του Μακαριωτάτου στον Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό του Αγ. Γεωργίου.

Άμέσως μετά, ο Μακαριώτατος ανήλθε στην αίθουσα του Θρόνου όπου έγιναν επίσημες προσφωνήσεις. Τήν επομένη 10.05.08 πραγματοποιήθηκαν Διμερείς Συνομιλίες μεταξύ των εκπροσώπων των δυο Εκκλησιών. Το ίδιο απόγευμα τελέστηκε Έσπερινός στον Ί. Ν. Αγ. Γεωργίου Πύλης Ανδριανουπόλεως. Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε με Πατριαρχικό και Αρχιεπισκοπικό Συλλείτουργο, το οποίο λόγω της έορτης των Μυροφόρων και σύμφωνα με τα καθιερωμένα του Οικουμενικού Πατριαρχείου, τελέστηκε στην Ί. Πατριαρχική και Σταυροπηγική Μονή Ζωοδόχου Πηγής Βαλουκλή, την Κυριακή 11 Μαΐου 2008. Τον Μακ. συνοδεύαν στην Κωνσταντινούπολη οι Σεβ. Συνοδικοί Τεράρχες Ν. Κρήνης και Καλαμαριάς, Ίωαννίνων, Ζακύνθου, Τρίκης και Σταγών και άλλα εκκλησιαστικά ύπηρεσιακά πρόσωπα.

Οι εκδηλώσεις για την ήρωική Έξοδο του Μεσολογγίου

Κορυφώθηκαν στο Μεσολόγγι το Σαββατοκύριακο 19-20 Απριλίου οι έορταστικές εκδηλώσεις για την 182η Έπέτειο της Έξόδου της Φρουράς των Έλευθερων Πολιορκημένων, τις οποίες λάμπρυνε με την παρουσία του ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Κ. Παπούλιας. Σύμφωνα με τον Δήμαρχο Τεράς Πόλεως Μεσολογγίου κ. Γ. Αναγνωστόπουλο: «Το Σάββατο του Λαζάρου και την Κυριακή των Βαΐων αποτίουμε φόρο τιμής σ' αυτούς, που για να προασπίσουν το υπέρτατο αγαθό της Έλευθερίας έδωσαν τη ζωή τους, γνωρίζοντας ότι η έπιτυχία του έγχειρήματος της Έξόδου ήταν μηδαμινή. Τα μηνύματα που εκπέμπει η αυτοθυσία των Έλευθερων Πολιορκημένων είναι διαχρονικά και επίκαιρα». Τήν Παρασκευή 18 Απριλίου διοργανώθηκε

στο Μεσολόγγι τιμητική εκδήλωση προς τιμήν των Πολωνών Φιλελλήνων, καθώς η Πολωνία ήταν έφέτος η τιμώμενη φιλελληνική χώρα. Συγκεκριμένα στο Τρικούπειο Πολιτιστικό Κέντρο σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Πο-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

λωνίας, με παραδοσιακούς χορούς και τραγούδια της χώρας από το Πολωνικό σχολείο Αθηνών και όμιλία με θέμα: «Ο Φιλελληνισμός στην Πολωνία – Ιστορικές και Πνευματικές σχέσεις Ελλάδας - Πολωνίας» από την καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Βαρσοβίας κ. Μ. Μπόροβσκα. Στο περιθώριο της εκδήλωσης έχει προγραμματισθεί παρουσίαση έκθεσης ζωγραφικής Πολωνών ζωγράφων καθώς και συμμετοχή Πολωνών προσωπικότητας.

Τα προβλήματα της κατασκήνωσης της Ί. Μ. Αιτωλίας - Άκαρνανίας

Ο Σεβ Μητροπολίτης Αιτωλίας και Άκαρνανίας στην ανύστακτη φροντίδα του για τη Νεότητα εξέδωσε Έγκύκλιο που αναφέρεται στα προβλήματα της Κατασκήνωσης της Ί. Μ. Αιτωλίας και Άκαρνανίας στη Ρίζα Άντιρρίου. Η κατασκήνωση αυτή κτισμένη το 1961 από τον αείμνηστο Αρχιμανδρίτη π. Θεόκλητο Φεφέ με την εύλογία και τη φροντίδα του μακαριστού Μητροπολίτη κυρού Θεοκλήτου, λειτουργεί κανονικώς από το 1974 υπό την διεύθυνση και επίβλεψη της Ί. Μητροπόλεως και φιλοξένησε χιλιάδες νέους και νέες. Δυστυχώς με την πάροδο του χρόνου οι έγκαταστάσεις αλλοιώθηκαν, υπέστησαν φθορές και σοβαρές βλάβες, επικίνδυνες για την σωματική άκεραιότητα των παιδιών. Δεν παρέχεται πλέον καμία ασφάλεια στα παιδιά, ούτε καν οι στοιχειώδεις συνθήκες υγιεινής διαβίωσης. Οι υγειο-

νομικές αρχές έκρουσαν τον κώδωνα του κινδύνου και ή άδεια λειτουργίας κατέστη άδύνατη. Οί καιροί είναι δύσκολοι και άπειλητικοί. Η κατασκήνωση πρέπει να λειτουργήσει. Οί νέοι την ζητούν. Άπαιτούνται όμως πολύ μεγάλα ποσά για την ανακαίνισή της. Γι αυτό τονίζει ο Σεβ. «Ζητήσαμε την βοήθεια του Θεού και πήραμε την απόφαση: Θα ανακαινίσουμε την κατασκήνωση για να βοηθηθούν οί νέοι μας και τὰ χρήματα θὰ βρεθούν. Θα βρεθούν οί αξιόλογοι δωρητές που αγαπούν τὰ νειάτα. Αυτούς τους δωρητές ζητούμε τώρα. Περιμένουμε τις γενναίες προσφορές τους. Γι αυτό, ανοίξαμε αριθμούς λογαριασμών στην «Έθνική Τράπεζα της Ελλάδος» και στην «Alpha Bank». (Αριθμός λογαριασμού Κατασκηνώσεων Ί. Μητροπόλεως: «Έθνική Τράπεζα της Ελλάδος»: 412/296303-59)».

Λήξη Σεμιναρίων ελληνικής νοηματικής Γλώσσας στην Ί. Μ. Χαλκίδος

Στις 14 04.08 στο Πνευματικό Κέντρο του Ί. Ν. Αγ. Νεκταρίου Κανήθου έλαβε χώρα η Άπονομη Βεβαιώσεων Παρακολούθησεως σε όσους συμμετείχαν στα Σεμινάρια Έκμάθησης της Έλληνικής Νοηματικής Γλώσσας, τὰ όποια πραγματοποιήθηκαν για πέμπτη συνεχόμενη

χρονιά υπό την αιγίδα της Ί. Μ. Χαλκίδος. Κατά την διάρκεια της Τελετής Λήξης ο υπεύθυνος του σεμιναρίου Αρχιμ. κ Ίωάννης Καραμούζης – Τεροκήρυξ, μίλησε για τὸ σκοπὸ αυτῶν τῶν Σεμιναρίων, ὁ ὁποῖος ἦταν ἡ γνωριμία μετὸν κόσμον τῶν κωφῶν καὶ ἡ συνειδητο-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ποίηση του ότι όλοι είμαστε παιδιά του Ίδιου Θεού με τα ίδια δικαιώματα στη ζωή. Στη συνέχεια, παρουσιάστηκε από τον διδάσκαλο στο Σεμινάριο κ. Δ. Μπουλέρο αφιέρωμα για τη ζωή του Μακαριστού Μητροπολίτου Θηβών και Λεβαδείας κυρού Νικοδήμου, ο οποίος ήταν ο πρώτος Κληρικός στην Ελλάδα, που

ασχολήθηκε συστηματικά με τους κωφάλαλους αδελφούς μας. Ο π. Ίωάννης ενημέρωσε τους παρισταμένους ότι η Γ. Μ. Χαλκίδος πρώτη πανελλαδικά ξεκίνησε την εκκλησιαστική προσπάθεια για την εκμάθηση της Νοηματικής Γλώσσας, ενώ ο Σεβ. κ. Χρυσόστομος είναι ο πρώτος Ίεραρχης που ανέθεσε επίσημη εκκλησιαστική διακονία σε κωφάλαλο αδελφό μας, χειροθετώντας σε Άναγνώστη τον κ. Δ. Μπουλέρο. Πριν το κλείσιμο της εορτής, η δ. Ειρήνη Νικολέντζου, δασκάλα και εκείνη της Νοηματικής, παρουσίασε ένα ποίημα κωφού αδελφού μας, το οποίο μετέφρασε στους ακούντες ο π. Ίωάννης. Στην καταληκτική προσφώνησή του ο Σεβ. Μητροπολίτης κ. Χρυσόστομος υποσχέθηκε ότι θα συνεχισθούν και την επόμενη χρονιά και τέλος έκανε την απονομή των βεβαιώσεων στους 50 περίπου ακούντες που παρακολούθησαν τα μαθήματα.

Σύναξη Γ. Κλήρου Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μ. Βρετανίας

Η Ίερά Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μεγ. Βρετανίας, σε συνεργασία με τον Ίερατικό Σύνδεσμο «Άγιος Άθανάσιος», όργάνωσε το τριήμερο 13η - 15η Μαΐου 2008 την ετήσια Σύναξη του Ίερού Κλήρου. Η Σύναξη πραγματοποιήθηκε στις πόλεις Leeds και Harrogate, και φιλοξενήθηκε από την τοπική Κοινότητα των Άγιων Τριών Ίεραρχών του Leeds. Το πλούσιο

και εξαιρετικά ενδιαφέρον πρόγραμμα συμπεριλάμβανε Ίερές Άκολουθίες, όμιλίες, ψυχαγωγικές περιηγήσεις και προσκυνηματικές επισκέψεις. Σε μία από τις προσκυνηματικές επισκέψεις τους οι Σύνοεδροι - Ίερείς είχαν την ευκαιρία να επισκεφθούν και τον μεσαιωνικό Άγγλικανικό Καθεδρικό Ναό της Ύορκης, εκεί όπου ο Μέγας Κωνσταντίνος στέφθηκε Καίσαρας. Το γενικό θέμα και ό κορμός των όμιλιών και συζητήσεων της Σύναξης ήταν: «Η λατρευτική διάσταση και ή όργάνωση της Έλληνορθόδοξης Κοινότητας στην Διασπορά». Πολύ σημαντικές εισηγήσεις έκαναν οι Άρχιμ. Παντ. Τσορμπατζόγλου, Αίμ. Παπαδάκης, Ίάκ. Σάββας, Ζαχαρίας. Ο κ. Γ. Μαντζαρίδης, Όμ. Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ., συμμετείχε και έμπλούτισε με τις σοφές παρεμβάσεις του την Σύναξη. Οι Σύνοεδροι εξέλεξαν νέο Δ.Σ. για τον Ίερατικό Σύνδεσμο.

Βράβευση Έκπαιδευτικών από την Γ. Μ. Καστοριάς

Η Γ. Μ. Καστοριάς στα πλαίσια της αναγνώρισης της έπιστημοσύνης, της κοινωνικής προσφοράς, αλλά και της άφοσίωσης, στα ιδανικά της πίστεως και της πατρίδας, τέκνων της Καστοριάς που διαπρέπουν εντός ή εκτός αυτής, βράβευσε στον Γ. Μ. Ναό τον όμοτιμο καθηγητή του Α.Π.Θ. κ. Λάζαρο Μπούτη κατά τη Θεία Λειτουργία της Κυριακής της Όρθοδοξίας. Ο Σεβ. έξηρε την προσωπικότητα του βραβευμένου και εκείνος απάντησε με το δικό του λιτό, δωρικό τρόπο, τονίζοντας την άφοσίωσή του στην Όρθοδοξία και την πατρίδα. Την προηγούμενη ήμέρα στον έσπερινό του Σαββάτου ή Μητρόπολη αναγνωρίζοντας την άξια της μεγάλης προσφοράς των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Έκπαίδευσης κι έφέτος, όπως κάθε

χρόνο, βράβευσε 13 εκπαιδευτικούς συνταξιούχους και μή. Ο Σεβ. μίλησε με συγκίνηση και θερμά λόγια για την προσφορά των εκπαιδευτικών. Άκολούθησε δεξίωση στη διπλανή αίθουσα, όπου εκ μέρους των δασκάλων μίλησε ό βραβευθείς κ. Άρ. Ρέββας και για τους καθηγητές ό κ. Λάζαρος Νικηφορίδης τ. Λυκειάρχης. Η βράβευση αυτή είχε προγραμματιστεί για την 29η Ίανουαρίου, στον έσπερινό των Τριών Ίεραρχών, προστατών κι έφόρων της Παιδείας. Άναβλήθηκε όμως λόγω του έπισυμβάντος θανάτου του μακαριστού Άρχιεπισκόπου Άθηνών Χριστοδούλου. Η Γ. Μητρόπολη θά συνεχίσει και στο μέλλον να έπιβραβεύει τέκνα της με σημαντική έπιστημονική, κοινωνική και όποια άλλη προσφορά στους συνανθρώπους μας.

Γ' Έορτή Νεολαίας στην Γ. Μ. Κερκύρας

Με την συμμετοχή παιδιών και νέων από 13 Ένορίες της Μητροπολιτικής περιφέρειας διεξήχθη ή τρίτη γιορτή νεολαίας της Γ. Μ. Κερκύρας, Παξών και Διαποντιών Νήσων, στην πάνω πλατεία της Κέρκυρας, το βράδυ της Κυριακής 11 Μαΐου 2008. Κεντρικό θέμα της εκδήλωσης ήταν «Νέοι και Οικογένεια: χαρά και δημιουργία». Παρουσιάστηκε από τα παιδιά και τους νέους ένα ποικίλο πρόγραμμα, το όποιο περιελάμβανε τραγούδια για τη φιλία, την αγάπη και την πίστη, που αποτελούν τις βασικές άξίες που προτείνει ή Έκκλησία για την σύγχρονη οικογένεια, θεατρικά δρώμενα με σύγχρονο περιεχόμενο, στο όποιο άποτυπώνταν ή διδασκαλία του Άγ. Ίωάννου του Χρυσοστόμου για την οικογένεια, όπως έπίσης και το πρόβλημα της έπικοινωνίας μεταξύ γονέων και παιδιών που άποτελεί μία από τις κύριες μορφές κρίσης στις σχέσεις τους. Παράλληλα, ένορίες παρουσίασαν παραδοσιακούς χορούς, δίνοντας τον χαρακτήρα πανηγυριού στην εκδήλωση. Ο Σεβ. Κερκύρας κ. Νεκτάριος τόνισε ότι ή εκδήλωση αυτή ήταν αφιερωμένη στη μνήμη του μακαριστού

Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κυρού Χριστοδούλου, ό όποιος άγωνίστηκε για την οικογένεια, στάθηκε κοντά στη νεολαία και ζήτησε με τη ζωή και την διακονία του μια Έκκλησία δυναμική, με προτάσεις για τα προβλήματα του λαού μας. Πλήθος κόσμος παρακολούθησε τη γιορτή, ενώ χαιρετισμούς άπηύθυναν ό βουλευτής Κέρκυρας κ. Ν. Δένδιας, ή Άντινομάρχης κ. Μ. Ύδραίου, ό έκπρόσωπος του Δημάρχου Άχιλλίων κ. Θ. Σούλος. Μήνυμα στην εκδήλωση άπέστειλε ή Βουλευτής κ. Ά. Γκερέκου.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

3. Συνεχίζοντας ο Άγιος Ιωάννης την παρουσίαση του θυμού, πού χαλάει κάθε επικοινωνία, και συνεπώς κάθε σχέση, και κάθε δυνατότητα μεταδόσεως λόγου Θεού και εὐλογίας, λέγει:

Τίποτε δὲν θολώνει τὴν καθαρότητα τοῦ νοῦ και τὸ διειδές (διάφανο), ὅσο καθαρὸς και ἄν εἶναι, ὅσο ὁ ἀπότομος θυμὸς, πού κατά τις Παροιμίες «ἀπόλλυσι και φρονίμους» (Παροιμ. 15,1). Ὅταν θυμώσει ὁ ἄνθρωπος, ἀκόμη και νὰ τὸ ξέρει, τί τιμωρία τὸν περιμένει, προτιμάει νὰ τὴν ὑποστή, παρὰ νὰ μὴ χαρῆ τὴν ἡδονή, πού τοῦ προκαλεῖ ὁ θυμὸς στὸν ψυχικὸ του κόσμο! Ἡδονὴ εἶναι ἡ πύρωση τοῦ θυμοῦ! Καὶ τυραννᾷ τὴν ψυχὴ χειρότερα ἀπὸ κάθε ἄλλο πάθος! Καὶ κάνει τὸν

ἀρχίζει τις κατάρτες και τὰ ἀναθέματα! Εἶναι πιά ἱερέας, ποιμένας ψυχῶν, ἕνας τέτοιος παπᾶς; Εἶναι; Μπορεῖ νὰ εἶναι (S. Chr. 272, p. 354, 1-12);

Τί θὰ γίνεи ὁ ἱερέας, ἂν ἀφήνει νὰ τρυπώνουν στὴν καρδιά του ἄγρια θηρία πολλά; Τί φοβερὸ, ἀκόμη και μόνο νὰ τὸ φαντασθῆ κανείς, - εὐκολα νὰ ξεπερνᾷ ὁ παπᾶς τὸ ἀπαλὸ κρεββάτι, τὸ καλὸ φαῖ, τὸ καλὸ κρασάκι, και μάλιστα ὅταν ἔχει συνηθίσει στὴν κακοπάθεια ἀπὸ παιδί! Καὶ τί τρομακτικὸ, νὰ μὴ μπορεῖ νὰ ἀνεχθῆ λόγια, οὔτε ἀπὸ μεγάλους, οὔτε και ἀπὸ μικροῦς, και νὰ γίνεται «θηρίο», τόσο ὥστε «τῶν χαλεπωτάτων» μᾶλλον «ἀγριαίνεи θηρίων» (S. Chr. 272, p. 176)!

Τί εἶναι τότε ὁ παπᾶς αὐτός; Παπᾶς συμφορά. Παπᾶς κατὰρα. Παπᾶς λύκος μέσα στὴν μάνδρα τοῦ Χριστοῦ. Παπᾶς μὲ μάσκα, μὲ προσωπεῖο, ποιμένα! Τί χειρότερο. ἼΑρα, δὲν εἶναι ἀπλὸ πρᾶγμα γιὰ τὸν παπᾶ ἡ ἔλλειψη δυνατότητας καλῆς επικοινωνίας μὲ τὸν ὅποιον, ἀκόμη και τὸν πιὸ κακότροπο, ἄνθρωπο!

Β. Νὰ εἶναι ἱατρός καλός

Ἄν θέλει ὁ παπᾶς νὰ γίνεи ἀληθινὸς παπᾶς, λέγει ὁ ἄγιος,

- χρειάζεται νὰ ἀφήσει στὴν ἄκρη τὴν μαρτία, νὰ βλέπει τοὺς ἀνθρώπους-τέκνα του πνευματικά, σὰν «ἐξουσιαστές», σὰν ἀφέντης, σὰν «ὑποτακτικούς» του, μόνο μὲ καθήκοντα και ὑποχρεώσεις ἀπέναντί του!

- χρειάζεται νὰ βλέπει τοὺς ἐνορίτες του ὅλους, σὰν πρόσωπα ἄρρωστα, πού δὲν ἔμαθαν και δὲν ξέρουν νὰ ξεχωρίζουν, πότε εἶναι γεροί, και πότε ἄρρωστοι και νὰ μπορεῖ νὰ τοὺς βλέπει μὲ μάτι γιτροῦ, σὰν γιτρος (S. Chr. 272, p. 108-116).

1. Εἶπαμε πιὸ πάνω κάτι. Γιατί ἦλθε στὸν κόσμο ὁ Κύριος; Ὑπευθυμίζουμε τὰ ἄχραντα λόγια Του: Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἱατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες: ὁ ληστής, ὁ τελώνης, ἡ πόρνη και πιὸ πολὺ, οἱ ἀνιάτως νοσοῦντες: ὁ φαρισαῖος, ὁ μισῶν τὸν Κύριο, ὁ ἄθεος, ὁ ἀσεβής. Νὰ τὸ θυμίσουμε; Ὁ Χριστὸς «ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ καιρὸν, ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν» (Ρωμ. 5,6). Ἐνῶ ἐμεῖς εἶμαστε ἄθεοι, μισόχριστοι, ἀντίθεοι! Πῶς πρέπει νὰ βλέπει κανείς τέτοιους ἀνθρώπους; Οἱ νεκροὶ δὲν χρειάζονται, δὲν ἔχουν ἀνάγκη, γιὰ γιτροῦ. Τάφο χρειάζονται και νεκροθάφτες. Αὐτὰ ἰσχύουν γιὰ ἀνθρώπους. Ἄλλὰ ὁ Χριστὸς μπορεῖ και μεταβάλλει τις ἀψυχες-νεκρὲς πέτρες σὲ τέκνα τοῦ Ἄβραάμ. Κάνει τοὺς ἀνθρώπους, ἀπὸ πέτρες ἀναίσθητες, μιμητὲς τῆς πίστεως τοῦ Ἄβραάμ. Μὲ τὴν ἱατρικὴ Του παρέμβαση. Μὲ τὴν θεραπεία, πού μᾶς προσφέρει.

Πῶς βλέπει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τὸν Ποιμένα (β΄)*

Τοῦ Μητροπολίτου Νικοπόλεως Μελετίου

ἄνθρωπο, τὸν παπᾶ, ἀντὶ νὰ εἶναι ἄγγελος εἰρήνης, και ἀγάπης - νὰ γίνεται ἀνω-κάτω! Νὰ τοῦ φεύγει τὸ μυαλό. Καὶ νὰ πηγαινεи ἀπὸ γκρίνια σὲ γκρίνια: και ἀπὸ μίσος σὲ μίσος (S. Chr. 272, p. 176, 156 ἔξ.).

4. Καὶ συνοψίζει, ὁ βαθὺς γνώστης τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου τοῦ ἀνθρώπου, μεγάλος πατέρας μας: Καὶ νὰ ἦταν μόνο αὐτὰ τὰ ἄγρια θηρία! Εἶναι και ἄλλα πολλά. Καὶ ὅλα εἰσέρπουν ντυμένα μὲ κώδια προβάτων και στολὲς ἀγγέλων. Καὶ εἶναι ἀπειλή γιὰ τὸν ἱερέα: Τὸν πνίγουν σὲ θυμὸ, μικροψυχία, ἀθυμία, φθόνον, ἐριδες, κατηγορίες, ψευδεи, χαρὰ γιὰ τὰ λάθη τῶν συλλειτουργῶν, ὑποκρισίες, αὐταρέσκειες: και ἄλλα (S. Chr. 272, p. 162, 13-15).

Καὶ τὸ ξέρουν καλά, ὅτι ὅποιος ἀπλὰ και μόνο θυμῶνει, χάνει κάθε ἴχνος ὀρθῆς κρίσης. Γίνεται μεμψίμορος. Τοῦ φταῖνε ὅλοι! Καὶ ὅλα! Ἄκόμη και ἐξηγήσεις νὰ θέλει κανείς νὰ τοῦ δώσει, δὲν τὸ ἀνέχεται! Καὶ

* Ζητοῦμε συγγνώμη ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο και τοὺς ἀναγνώστες μας γιὰ τὸ μεγάλο διάστημα πού μεσολάβησε ἀπὸ τὴν δημοσίευση τοῦ α΄ μέρους τοῦ κειμένου τῆς Εἰσηγήσεως στὸ Διεθνὲς Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο «Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος», Θεσσαλονίκη 22-25 Νοεμβρίου 2007, τὸ ὁποῖο ὀφείλεται στὰ ἐκτακτα γεγονότα πού μεσολάβησαν και τις ἑορτὲς τοῦ Πάσχα.

2. Ἐπικοινωνία σημαίνει: νὰ ξέρει νὰ συγκαταβαίνει γιὰ καλὸ, γιὰ ὠφέλεια: «συγκατιεиαι χρησίμως»... «Οὐ γὰρ ἔστιν ἐνὶ τρόπῳ χρῆσθαι τοῖς ἀρχομένοις ἅπασιν. Πρέπει νὰ φέρεται σὰν γιτρος! Καὶ οἱ ἱατροῖ, δὲν φέρονται σὲ ὅλους μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Καὶ τὴν ἱατρικὴ τους ὑπηρεσία δὲν τὴν προσφέρουν σὲ ὅλους μὲ τὸν ἴδιο τρόπο! Οἱ ἀρρώστεις οἱ πνευματικὲς ριζῶνουν βαθεῖα «ἐνδο» στὴν καρδιά. Καὶ γι' αὐτὸ «πολλῆς χρεῖα, και συγκαταβάσεως και ἀκριβείας» ἀπὸ πλευρᾶς τοῦ ἱατροῦ (S. Chr. 272, p. 320, 80-86)!

ἼΩ τί σπουδαῖα ἐπιστήμανση! ἼΩ τί δύναμη ταπεινώσεως και ἀγάπης πρέπει νὰ ἔχει ὁ παπᾶς, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ φέρεται ταυτόχρονα και μετὰ ἀκριβείας και μετὰ συγκαταβάσεως, γιὰ νὰ ὀδηγεῖ «ταῖς γλυκείαις προσήρεσει» (Δοξαστικὸν τῶν Αἰῶν τῆς Κυριακῆς τῆς Σαμαρείτιδος), τὸν ἄνθρωπο στὴν ὁδὸ τῆς πίστεως και τῆς ὑπακοῆς στὸν Χριστό, στὸν Σωτήρα και Λυτρωτή. Ὅπως Ἐκεῖνος τὴν Σαμαρείτιδα.

3. Σὰν πρότυπο θεραπείας και ἐνεργείας ὁ ἄγιος Ἰωάννης παρουσιάζει ἕναν ἱατρό, πού γιὰ νὰ σώσει ἄρρωστο ἀπὸ ἀσθένεια, πού τὸν ἔκανε νὰ παραλογίζεται ἀνυποχώρητα, χρησιμοποίησε μία ἀστεῖα ἀπάτη! Καὶ ἐπαινεῖ ὁ ἄγιος τὴν συγκαταβατικὴ ἀπάτη τοῦ ἱατροῦ! Λέγει: Εἶδες τῆς ἀπάτης τὸ κέρδος; Εἶδες, πῶς μὲ ἀπάτη ἔσωσε τὸν ἄνθρωπο; (S. Chr. 272, p. 96, 40 ἔξ.).

Τόση πρέπει νὰ εἶναι και ἡ συγκατάβαση τοῦ παπᾶ, πνευματικοῦ ὀδηγοῦ, στὸν ψυχικᾶ ἄρρωστο χριστιανό, ὥστε νὰ μὴ διστάζει νὰ κάνει και ἀπάτες! Λέγει ἀποφαντικά ὁ ἄγιος: «Πολλὴ γὰρ τῆς ἀπάτης ἡ ἰσχὺς: μόνον μὴ μετὰ δολερᾶς προσαγέσθω τῆς προαιρέσεως». Κάτι τέτοια δὲν εἶναι ἀπάτες, ἀλλὰ **οἰκονομία**, σοφία πνευματικὴ, τέχνη πού κάνει τὸν παπᾶ νὰ βρίσκει πόρους ἐν τοῖς ἀπόροις -διέξοδο σὲ ἀδιέξοδα, τρόπο, νὰ διορθῶνεи ὅλα τὰ στραβὰ πού ἔχουν νεκρώσει ψυχῆ;

Καὶ ἐρωτᾷ ὁ ἄγιος Ἰωάννης: Μπορεῖ γιτρος νὰ κάνει τὴν δουλειά του μόνο μὲ τὴν ἐπιστήμη του, «τὴ τέχνη μόνη»; Ὅχι! (ἀπαντᾷ) γιὰτί μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ πού λένε οἱ γιτροῖ, οἱ ἄρρωστοι δὲν θέλουν, οὔτε νὰ τὰ ἀκούσουν. Καὶ τότε οἱ γιτροῖ κάνουν κόλπα, ψευτοπατοῦλες. Γιὰ τὸ καλὸ τῶν πελατῶν τους, γιὰ νὰ τοὺς σώσουν. Ἀνάλογα πρέπει νὰ ἐνεργοῦν και οἱ ἱατροῖ τῶν ψυχῶν, οἱ ἄγιοι ἱερεῖς (S. Chr. 272, p. 110, 42 ἔξ.).

Πολὺ συνηθισμένες κάτι τέτοιες ἀπάτες στοὺς γιτροῦς. Ὅλα τὰ φάρμακα, πού δίνουν, εἶναι ἀηδιαστικά και ἀπεχθῆ στὴν γεύση: και γι' αὐτὸ ἔχουν μία ἐπικάλυψη μὲ γεύση γλυκεῖα και εὐώδη. Μέχρι νὰ τὰ καταπιεῖ ὁ ἄρρωστος!

4. Καὶ ποιὲς εἶναι αὐτὲς οἱ ψευτοπατοῦλες γιὰ τοὺς ἱερεῖς; Λέγει ὁ ἄγιος: Πρῶτα ἀπὸ ὅλα, εἶναι δύσκολο νὰ καταλάβει ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος, τί ἔχει! Καὶ ὅταν τὸ καταλάβει, ἂν τὸ καταλάβει, οἱ δυσκολίες αὐξάνουν. Για-

τί τὸ λογικὸ πρόβατο δὲν εἶναι σὰν τὸ ἄλογο, πού τὸ βάζει κάτω ὁ ποιμένας και τοῦ κάνει ὅ,τι θέλει, χωρὶς νὰ τὸ ἐρωτᾷ! Στὸ λογικὸ πρόβατο βία δὲν περνᾷ! Γιατί δὲν ἀρκεῖ νὰ τοῦ δώσει φάρμακο! Πρέπει και νὰ πεισθῆ νὰ τὸ δεχθῆ! Καὶ μάλιστα σὲ Χριστιανούς εἶναι ἀκόμη πιὸ δύσκολο, νὰ ἐπιβάλλεις φάρμακο (=ἐπιτίμιο) μὲ βία! Δὲν τὸ ἀνέχονται, δὲν τὸ σηκώνουν!

Καὶ συμπεραίνει ὁ ἄγιος: «Διὰ τοῦτο πολλῆς χρεῖα τῆς μηχανῆς ἵνα, πεισθῶσιν ἐκόντες ἑαυτοὺς ὑπέχειν ταῖς παρὰ τῶν ἱερέων θεραπείαις οἱ κάμνοντες (=οἱ ἄρρωστοι): και οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ και ἵνα χάριν εἰδώσι τῆς ἱατρείας αὐτοῖς» (S. Chr. 272, p. 110-112.).

Δύσκολο πρᾶγμα ἡ θεραπεία. Πολὺ δύσκολο. Καὶ ἀπαιτεῖ σύνεση πνευματικὴ. Θάρρος και τόλμη! Γιατί, ἂν ἀφειδῶς σύ, παπᾶ μου, «τὴν ὀφειλομένην ἐπαγάγης τομῆν, πολλάκις ἀπογνοὺς πρὸς τὰς ἀλγηδῶνας ἐκεῖνος, ἀθρόως ἅπαντα ρίψας, και τὸ φάρμακον και τὸν ἐπίδουμον, φέρων ἑαυτὸν κατεκρήμνισε, συντρίψας τὸν ζυγὸν και διαρρήξας τὸν δεσμόν» κάθε σχέσης μὲ σένα, τὸν πνευματικὸ του.

Πόσα τέτοια θλιβερὰ παραδείγματα ἔχομε! Δυστυχῶς! Πολλοὶ παπᾶδες συμβουλεύουν και ἐξομολογοῦν μὲ ὑποτονικὴ αἴσθηση εὐθύνης και μηδενικὸς ἀπὸ πλευρᾶς τοὺς προβληματισμούς, ἐπάνω σὲ θέματα, πού ἔπρεπε νὰ τὰ παίζον στὰ δάχτυλα (S. Chr. 272, p. 112, 1 ἔξ.).

5. Χρειάζεται πολλὴ σύνεση πνευματικὴ και πολλὴ οἰκονομία, γιὰτί «πολλοὶ εἰς ἔσχατα ἐξώκειλαν κακά, διὰ τὸ δίκην ἀπαιτηθῆναι, τῶν ἀμαρτημάτων ἀξίαν» (S. Chr. 272, p. 114, 10 ἔξ.), γιὰτί ὁ παπᾶς ἀπὸ πνευματικὴ εὐθυνοφοβία ἐπιβάλλει τὰ ἐπιτίμια, ὅπως τὰ ὑπαγορεύουν οἱ κανόνες, πού θέλουν νὰ δείξουν τὸ βάρος τῆς ἀμαρτίας, ἀλλὰ ὄχι ὑποχρέωση γιὰ συμμόρφωση! —«Οὐ γὰρ ἀπλῶς πρὸς τὸ τῶν ἀμαρτημάτων μέτρον δεῖ και τὴν ἐπιτιμίαν ἐπάγειν, ἀλλὰ και τῆς τῶν ἀμαρτανόντων στοχάζεσθαι προαιρέσεως, μήποτε, ἀνορθῶσαι τὸ καταπεπτωκὸς σπουδάζων, μείζονα ἐργάση τὴν πτώσιν» (S. Chr. 272, p. 114, 14 ἔξ.).

Ὅμως ὑπάρχει και ἄλλη πλευρά! Μερικοί, ἂν δὲν τοὺς ἐπιβάλλει ὁ παπᾶς αὐστηρὸ ἐπιτίμιο, δὲν ἱκανοποιοῦνται. Τὸ θέλουν τὸ αὐστηρὸ ἐπιτίμιο!

Καὶ γιὰ αὐτὸ, ὕψιστος νόμος στὴν θεραπεία τοῦ ἀσθενοῦς ἡ σύνεση τοῦ ἱατροῦ, ἡ γνώση και ἡ σοφία του, νὰ ξέρει νὰ κάνει σωστὴ διάγνωση. Χωρὶς διάγνωση σωστή, ὁ ἱατρός-πνευματικὸς ὀδηγὸς παίζει! Παίζει μὲ τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου!

Αὐτὸ θέλει νὰ μᾶς εἶπει ὁ ἄγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὅταν μᾶς λέγει, ὅτι ὁ παπᾶς ποιμένας εἶναι γιτρος: και πρέπει νὰ ἐνεργεῖ μὲ σύνεση και συνειδητὴ ἱατροῦ και μὲ ὑπευθυνότητα ἱατροῦ.

(Τέλος)

Η ΖΩΗ ΕΙΝΑΙ:

Β'

• *Η Ζωή είναι ΘΗΣΑΥΡΟΣ Διαφύλαξέ τον.*

Το ζήτημα με τους θησαυρούς δεν είναι πώς θα τους βρεις αλλά πώς θα τους διαφυλάξεις. Θυμηθείτε το σλόγκαν με το νερό. «Προσέχουμε για να έχουμε». Η ζωή είναι θησαυρός αλλά όχι αδαπάνητος. Τα αποθέματά της εξαντλούνται. Είναι σαν τον καλό μαργαρίτη που για να τον αγοράσουμε ξεπουλάμε ό,τι έχουμε και δεν έχουμε και δεν τον ρίχνουμε μετά ταυτα στα σκυλιά. Είναι πολύτιμη και εφόσον είναι πολύτιμη τη φυλάμε σαν τα μάτια μας. Για να μην αναγκασθούμε στο τέλος αναζητώντας τη να διερωτηθούμε: «πού είν' η Ζωή που τη σπαταλήσαμε ζώντας»;

• *Η Ζωή είναι ΥΜΝΟΣ Τραγούδησέ τον.*

Αυτό σημαίνει ότι η ζωή δεν είναι μόνο κάτι το τετριμμένο, το καθημερινό που το βιώνεις και επιβιώνεις αλλά που αξίζει να της πλέξεις το έγκωμιο και να την ύμνησεις. Η ζωή σε ξεπερνάει όχι μόνο γιατί συνεχίζεται και μετά την αποχώρησή σου από τον κόσμο αυτό αλλά γιατί έχει την πηγή της και την αναφορά της στον ίδιο το Θεό. «Εγώ είμι όχι μόνο ή όδος, ή αλήθεια αλλά και η ζωή». Και ο ίδιος ένεψυσε στον άνθρωπο πνοή ζωής γι' αυτό τον ύμνο, τον εύλογο και τον ευχαριστούμε. Κάθε ύμνος στη ζωή είναι ύμνος στο Δημιουργό της.

• *Η Ζωή είναι ΕΡΩΤΑΣ 'Απόλαυσέ τον.*

Έδω, κάθε φορά που σκέπτομαι τον έρωτα συνειρμικά μου έρχεται στο νοῦ μία φράση του Ι. Χρυσόστομου που είναι απελευθερωτική και ισορροπεί αντίρροπες απόψεις που έρχονται να συγχύσουν τα πράγματα. «Δέν είναι ανθρώπινο κατασκευάσμα ή έρωτική επιθυμία που αναπτύσσεται ανάμεσα στον άνδρα και στη γυναίκα που έρχονται σε γάμο, αλλά ο Θεός έφύτεψε την επιθυμία αυτή μέσα στην ανθρώπινη φύση». Το απόλαυσέ τον μου θυμίζει αυτό που ο ιερέας εύχεται στο τέλος της ακολουθίας του γάμου στη νύφη: «και σύ γυ-

να εύφραίνου τῷ ἰδίῳ ἀνδρί». Εὐφροσύνη και σωφροσύνη νά βασιλέψει στή ζωή τους. Σωφροσύνη, νά παίζουν, δηλαδή, σύμφωνα μέ τους κανόνες τῆς κατάστασης στήν ὁποία εὐρίσκονται.

• *Η Ζωή είναι ΠΑΙΧΝΙΔΙ Πάρε μέρος.*

Το παιχνίδι δεν είναι κάτι το παιδιάστικο. Από τους φιλοσόφους θεωρήθηκε ως σύμβολο του κόσμου. Για τα παιδιά παιχνίδι είναι μία μαθητεία, ιδανική μάθηση και τήρηση κανόνων συμμετοχής. Τα «παιχνίδια για ενήλικες» είναι κυρίως παιχνίδια έξουσίας που ξεμαθαίνεις ό,τι δημοκρατικό έμαθες. Η συμμετοχή είναι το κύριο χαρακτηριστικό ενός ομαδικού παιχνιδιού. Να πάρεις μέρος ακριβοδίκαια κι όχι να απαιτείς τη μερίδα του λέοντος. Να μη κωφεύεις στην πρόσκληση να χορέψεις ή να κλάψεις (πρβλ. Λουκά 7, 32).

• *Η Ζωή είναι ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ Πάρε ρίσκο.*

Διακινδύνευσε. Συνήθως οι άνθρωποι προτιμούν την ασφάλεια, την ήσυχία τους. Η ζωή όμως είναι κίνηση. Έχουμε ανάγκη ασφαλών λιμένων. Όχι, όμως, τα καράβια να μένουν συνέχεια έλλιμενισμένα. Χρειάζεται ν' ανοιχτούν στο πέλαγος έχοντας, όμως, επίγνωση των κινδύνων ώστε να μη κινδυνεύσουν. Διακινδυνεύω σημαίνει ότι έχω επίγνωση των κινδύνων, μετρώ τα υπέρ και τα κατά και πορεύομαι ανάλογως. Αν περιέλθω σε κινδύνους και θλίψεις τότε μπορώ να επικαλεστώ και την άνωθεν βοήθεια για να επιτιμηθεί ο άνεμος και ο κλύδων του ὕδατος και να μην άπωλεσθούμε (βλ. Λουκά 8, 22-25). Έτσι ώστε να επιτευχθεί αϊφνίδια μεταστροφή τῆς κατάστασης. Άλλωστε μ' αυτόν τον τρόπο ὀρίζεται ή λέξη περιπέτεια.

• *Η Ζωή είναι ONEIPO Κάντο αληθινό.*

Μία διαφημιστική έκστρατεία για την Ελλάδα που την υιοθέτησε και γνωστή ξενοδοχει-

ακή μονάδα πρόσταζε ὅλο τον περασμένο χρόνο: ζῆσε τ' ὄνειρο. Έδω προφανώς μέ την έννοια: ὅ,τι ἔχεις ὀνειρευτεί ὅτι θά είναι ἰδανικό γιά σένα νά κάνεις στίς διακοπές σου στό προσφέρουμε ἑμεῖς. Στόν κατάλογό μας, ὅμως, ἀπαιτεῖται ή δική σου προσπάθεια. Δέν ἀφορᾶ μόνο διακοπές ἀλλά ἕνα σύνολο πραγμάτων που ἐπιθυμείς νά πραγματοποιήσεις. Δέν ζεῖς στό ὄνειρο καταστάσεις που σε ἱκανοποιούν στατικά ἀλλά σχεδιάζεις στό ξύπνιο σου κάτι που είναι «ὀνειρεμένο» ἀλλά ἔχεις βάσιμες ἐλπίδες νά βγει ἀληθινό ἐπειδή ἐσύ μέ τρόπο δυναμικό θά τό κυνηγήσεις και φθάνοντάς το θά εὐτυχήσεις.

• *Η Ζωή είναι ΕΥΤΥΧΙΑ Τήν αξίζεις.*

Έδω ένθυμοῦμαι ἕνα σεφερικό στίχο. «'Αν είν' άνθρωπινος ὁ πόνος, οἱ άνθρωποι δέν ἔγιναν μόνο γιά νά πονοῦνε». Πραγματικά οἱ άνθρωποι ἀποβλέπουν στήν εὐτυχία χωρίς και καλά καλά νά μποροῦν και νά τήν προσδιορίσουν. Πολλοί τήν ταυτίζουν μέ τήν καλή τύχη, τήν ἐπιτυχία, τήν εὐημερία, τήν ἄνευ λύπης και μετ' άνέσεως ζωή· τό αντίθετο τῆς δυστυχίας. Ὁ Ἄριστοτέλης μάλιστα τήν διακρίνει ἀπό τήν εὐδαιμονία και θεωρεῖ τήν εὐτυχία τμήμα της. Τελευταία ἔχουν δεῖ τό φῶς τῆς δη-

μοσιότητος ψυχοκοινωνικές ἔρευνες γιά τήν εὐτυχία, ὅπου οἱ ἀπαντήσεις δείχνουν ὅτι οἱ ἄνθρωποι θεωροῦν ὅτι ἔχουν δικαίωμα στήν εὐτυχία, τήν αξίζουν, εἶναι ἄξιοι γι' αὐτήν. Νά σημειώσω ὅτι ὁ ἐπιτραπέζιος ἡμεροδείκτης τοῦ 2008 τοῦ «Le Monde des Religions» ἰχνηλατεῖ «τούς δρόμους τῆς εὐτυχίας». Σᾶς θυμίζω τόν χαιρετισμό παλαιότερης ραδιοτηλεοπτικῆς ἐκπομπῆς: Εὐτυχεῖτε. Ἡ εὐτυχία εἶναι συνυφασμένη μέ τήν ἀνθρώπινη ὑπόσταση γι' αὐτό και ή εὐχή στούς νεονύμφους εἶναι «νά ζήσουν εὐτυχισμένοι». Μόνο που σύμφωνα μέ ἕναν σπουδαῖο ψυχοθεραπευτή «ή ἐπιτυχία τοῦ σύγχρονου γάμου θά πρέπει ν' ἀναζητηθεῖ περισσότερο στήν ἱκανότητα τῶν συζύγων παρά σέ μία αὐτονόητη εὐτυχία» (B. Harnik).

Αὐτό τό τελευταῖο μᾶς ὀδηγεῖ στό καταληκτικό συμπέρασμα:

• *ΕΤΣΙ ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ... Πάλαυσε γι' Αὐτήν.*

Δέν γνωρίζω τί πάλη θά προτιμήσουμε: ἑλληνορωμαϊκή, ἑλευθέρα, ἀνατολικές πολεμικές τέχνες! Ὁ ἄγνωστος συντάκτης μετά τήν «οὐσιαστική» περιγραφή τῆς ζωῆς και τήν «ρηματική» πραγμάτωσή της συνοψίζει κατηγορηματικά τήν ὑπόθηκῆ του. Ἄφοῦ ἔτσι εἶναι ή Ζωή... πάλαυσε γι' Αὐτήν και συνέχισε τό δρόμο σου. Ἡ ζωή κατὰ μία ἐπιτυχή διατύπωση φίλου καθηγητοῦ κοινωνιολογίας εἶναι διαδρομή και σαν τέτοια πρέπει νά τήν διατρέξεις (Δ. Μαγκλιβέρα, Ἡ ζωή ὡς διαδρομή. Δοκίμια αἰχμῆς, Οἱ ἐκδόσεις τῶν Φίλων, Ἀθήνα 2007).

Μόνον βάδιζε!

Τό κείμενο που προηγήθηκε μπορεῖ νά παραμείνει ἔτσι ὅπως γράφτηκε, ὡς ἀνάγνωσμα. Μπορεῖ, ὅμως, σέ ἠλεκτρονική παρουσίαση νά εἶναι πιό ἀποτελεσματικό και νά δώσει τή δυνατότητα μιᾶς πιό δημιουργικῆς εἰκονικῆς και μουσικῆς γραφῆς. Τό τελευταῖο ἀποτελεῖ μία πρόταση πρὸς τούς ἀναγνώστες μας και τούς παρακαλοῦμε νά στείλουν τίς ἰδέες τους καταγεγραμμένες σέ CD-ROM στή διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ ή στήν ἠλεκτρονική διεύθυνση τοῦ συντάκτου τοῦ ἄρθρου (e-mail: astavrop@soctheol.uoa.gr).

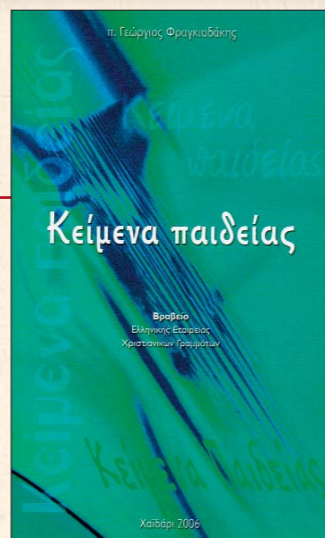
(Τέλος)

Ἐκδόσεις...

π. Γ. Φραγκιαδάκη

Κείμενα παιδείας

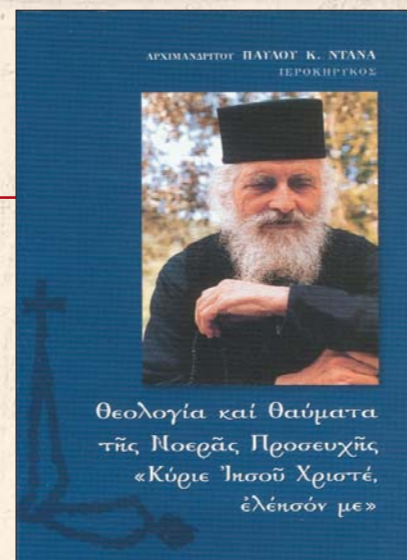
Πολυγραφότατος και με πολλά ενδιαφέροντα ο π. Γεώργιος καταγίνεται ως εκπαιδευτικός με τα όσα συμβαίνουν μέσα και γύρω από τα σχολεία και θίγει με ευαισθησία και διεισδυτικότητα πολλά από τα κακώς κείμενα, από τα βιβλία και την εμφάνιση μαθητών και δασκάλων ως το ώραιο λειτουργίας των σχολείων, το χρονικό σημείο κατά το οποίο αποφασίζονται αλλαγές στην παιδεία, τα ναρκωτικά και τις εθνικές γιορτές. Τα κείμενα, γραμμένα σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα προσφέρουν θέματα για προβληματισμό και συζήτηση, αφού ασχολούνται με την καυτή πραγματικότητα.

Ἀρχ. Π. Ντανᾶ

Θεολογία και θαύματα Νοερᾶς Προσευχῆς

Με πρόλογο του π. Γεωρ. Καψάνη ο συγγραφέας, που έχει δώσει ήδη αρκετά δείγματα γραφής με προηγούμενα βιβλία του καταγίνεται με λόγο σαφή και γλαφυρό με τη Νοερά Προσευχή και χωρίζοντας το έργο σε τρία μέρη αναλύει πρώτα την νοερά προσευχή, κατόπιν παραθέτει τη σχετική διδασκαλία πολλών Πατέρων της Ἐκκλησίας μας και τέλος αναφέρει πολλά θαύματα που ἐπιτελέστηκαν με αυτή. Ἐνδιαφέρον, διαβάζεται εύκολα και είναι χρήσιμο από πολλές πλευρές.

Μ. Μελινοῦ

«Υπὲρ Ὑγείας» Συνταγὲς μαγειρικῆς ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ τὰ μοναστήρια τοῦ κόσμου

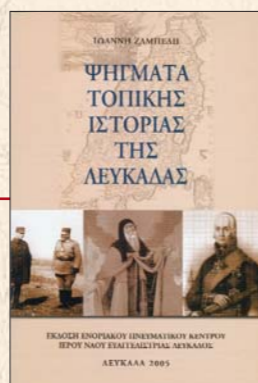
Γνωστή ἀπὸ χρόνια ἡ ἐνασχόληση τοῦ συνεργάτη μας κ. Μ. Μελινοῦ με τὰ μοναστήρια καὶ τὴ μοναχικὴ ζωὴ, τόσο με βιβλία ὅσο καὶ ἀναρίθμητες ραδιοφωνικὲς ἐκπομπές. Τὸ καινούργιο του πόνημα ξεχωρίζει μέσα στὴν πλειάδα βιβλίων μαγειρικῆς καθὼς ἀποτελεῖ μιὰ τεράστια συλλογὴ δοκιμασμένων συνταγῶν μοναχῶν καὶ μοναζουσῶν ποὺ ἔχει ἀρχίσει ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια. Ὁ Α' τόμος, ποὺ ἤδη κυκλοφορήθηκε, περιέχει ἐπίσης στὶς 612 σελίδες του Παρακλητικὸ Κανὸνα τοῦ Ὁσ. Εὐφρόσυνου τοῦ Μάγειρου, γνῶμες Πατέρων γιὰ τὴ νηστεία, τὴν προσευχὴ τῆς Τράπεζας, πίνακα νηστειῶν τοῦ χρόνου, φωτογραφίες μαγείρων, κηπουρῶν, ψαράδων, βυζαντινὲς εἰκόνες ἀλλὰ καὶ ἀπίθανα μυστικὰ αὐτῆς τῆς «κουζίνας», ποὺ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ὑλικά περιλαμβάνει προσευχὴ, ἀγάπη καὶ προσφέρει πάνω ἀπὸ ὅλα ὑγιεινὴ διατροφή.

Ἰωάννη Ζαμπέλη

Ψήγματα τοπικῆς Ἱστορίας τῆς Λευκάδας

Τὸν συγγραφέα τὸν γνωρίζω καὶ τὸν καμαρώνω ἀπὸ παιδάκι τοῦ Δημοτικοῦ. Τώρα ἐπιστήμων καὶ δραστήριο μέλος τῆς Ἐκκλησίας με πολλὰ καὶ ποικίλα οὐσιαστικὰ ἐνδιαφέροντα, με κάνει νὰ νιώθω σεβασμὸ γιὰ τὸ ἦθος, τὴν ἐργατικότητα καὶ τὴ σεμνότητά του. Στὸ βιβλίο, ποὺ χωρίζεται σὲ τρία μέρη, παραθέτει στοιχεῖα ἀπὸ ἀρχαϊκὸ ὑλικὸ τῆς ἰδιαίτερης, πανέμορφης καὶ ἱστορικῆς Λευκάδας, ἀναφέρει πρόσωπα ποὺ τοῦ προξένησαν τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ διάφορους λόγους καὶ στὸ τρίτο ἀναλύει θέματα ποὺ ἂν καὶ ἐντάσσονται στὸ γενικότερο ἱστορικὸ πλέγμα ἔχουν ξεχωριστὴ συνάφεια καὶ σχέση με τὸ νησὶ τοῦ Βαλαωρίτη. Οἱ ὑποσημειώσεις μαρτυροῦν τόσο τὴν ἔρευνα ὅσο καὶ τὴν ὑπευθυνότητα τοῦ συγγραφέα ποὺ δὲν τὸν ἐπαινοῦμε γιὰ τὸ νεαρὸ τῆς ἡλικίας ἀλλὰ γιὰ τὴ γνώση καὶ τὴ δράση του.

Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὸν Ὅσιο Γέροντα Ἱερόθεο Τριφύλλη

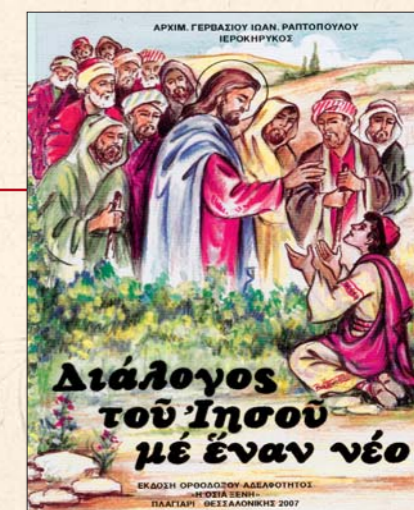
Μιὰ ομάδα κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, πνευματικῶν παιδιῶν φωτισμένου γέροντα, ποὺ ἀναλώθηκε με ταπείνωση, καθαρότητα, πνεῦμα θυσίας καὶ ἱεραποστολικὸ πόθο στὴ διακονία τοῦ ποιμνίου του στὴν περιοχή τοῦ Ἀστακοῦ, ἔγραψε ἕνα βιβλίο γιὰ τὸν π. Ἱερόθεο Τριφύλλη ποὺ γεννήθηκε τὸ 1907 στὰ Κήθουρα καὶ τὸ 1949 ἐγκαταστάθηκε στὸν Ἀστακὸ ὡς τὴν ἐκδημία του τὸ 1991. Στὰ κείμενα εἶναι ἐκδηλη ἡ ἀγάπη, ὁ σεβασμὸς καὶ ὁ θαυμασμὸς γιὰ τὸ ἔργο του. Ἄνθρωπος χωρὶς ἐντυπωσιακοὺς τίτλους γνώσεων φρόντιζε νυχθημερὸν γιὰ τὴ νεότητα, τὴν ἀνακούφιση τοῦ πόνου, τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν ἐνοριτῶν του με κηρύγματα, κατηχητικὰ σχολεῖα, κύκλους μελέτης τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Συλλογικὸ ἔργο ἀγάπης καὶ μνήμης ἐνὸς ὑποδειγματικοῦ ἐφημερίου, παράδειγμα πρὸς μίμηση γι' αὐτὸ καὶ ἐνδιαφέρον ἀνάγνωσμα.

Ἀρχ. Γερβασίου
Ἰ. Ραπτοπούλου

Διάλογος τοῦ Ἰησοῦ με ἕναν νέο

Ὁ γνωστὸς γιὰ τὴν πολυποίκιλη δραστηριότητά του π. Γερβάσιος ἀναλύει βῆμα βῆμα τὸν διάλογο ἐνὸς νέου με τὸν Ἰησοῦ, ὅπως παρατίθεται μέσα στὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Ματθαίου καὶ ἐξάγει πνευματικὰ μαθήματα καὶ μηνύματα, τὰ ὅποια δὲν ἀφοροῦν μόνον στοὺς νέους ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε ἄνθρωπο ποὺ ἀφυγκράζεται τὸν εὐαγγελικὸ λόγο, τὸν μόνον σωστὸ, εἰλικρινὴ καὶ σίγουρο ὁδοδείκτη τῶν ψυχῶν πρὸς τὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

πού λάβαμε

Μητροπολίτης Παροναξίας Ἀμβρόσιος (†)

Ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τὴν 24ην Μαρτίου, ὁ Μητροπολίτης Παροναξίας κυρὸς Ἀμβρόσιος κατὰ κόσμον Νικόλαος Στάμενας Γεννήθηκε τὸ 1922 στὴν Πάρο. Διάκονος χειροτονήθηκε τὸ 1950. Μετὰ τὴν ἀπόκτηση τοῦ πτυχίου του τὸ 1955, χειροτονήθηκε πρεσβύτερος καὶ τοῦ ἀπονεμήθηκε τὸ ὀφθίκιο τοῦ ἀρχιμανδρίτη. Διορίσθηκε ὡς ἱεροκήρυκας στὸ ἱερό Προσκύνημα τῆς Ἐκατονταπυλιανῆς καὶ ὡς ἱεροκήρυκας τῆς Ἀποστο-

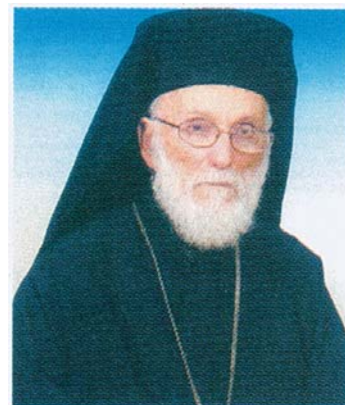

λικῆς Διακονίας τῶν νήσων Πάρου καὶ Ἀντιπάρου. Κατὰ τὸ 1965 διορίσθηκε τακτικὸς ἱεροκήρυκας τῆς Μητροπόλεως Παροναξίας. Ἀφοῦ ἐργάστηκε ταπεινὰ καὶ ἀθόρυβα ἐπὶ 24 ἔτη, ἐξέλεγε παμψηφεί ἀπὸ τὴν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στὶς 13 Ἰουλίου 1974, Μητροπολίτης Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου. Τὸ 1991 καταστάθηκε στὴν Μητρόπολη, πού ποίμανε ὡς τὴν ἐκδημία του.

Μητροπολίτης Σηλυβρίας Αἰμιλιανὸς (†)

Εἴτε βραδυνάζει, εἴτε φέγγει μένει λευκὸ τὸ γιασεμί» (ΣΕΦΕΡΗΣ)

Στὸ Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σηλυβρίας κ. Αἰμιλιανὸ Τιμαΐδη, πού ἀναχώρησε» πλήρης ἡμερῶν, ἀλλὰ καὶ πλήρης ἀρετῶν, στὶς 22 Φεβρουαρίου 2008, ἄρесе πολὺ ἓνα εὐφυλόγημα. Καὶ τί ἀνέφερε συχνά, δίνοντας σαφέστατο στίγμα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους πού ἔχουν ἀφιερωθεῖ

αὐτὴ τὸν καθιστοῦν «μαθηματικὴ σταθερά» γιὰ κάθε πνευματικὸ ἄνθρωπο· καὶ δὴ καὶ κληρικό. Πολύτιμη κι ἐλπιδοφόρα, σὲ χρόνους –εὐρύτερης– δυσλειτουργίας τοῦ «ἀνοσοποιητικοῦ συστήματος» τῆς Κοινωνίας μας. Ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα! Καὶ χάριν ἐναρέτου παραδειγματικοῦ, μιὰ πτυχή μόνο τῆς μεγαλειώδους πνευματικότητάς του:

Παρόλο πού γνώριζε πολὺ καλά «τὸν περίγυρο», ποτέ δὲν ἔκανε προσωπικὰ ἐπικριτικὰ σχόλια καὶ –στὰ ἀστεία, τάχα– κατὰκριση (!!). Τὸ ξέρουν πολὺ καλά ὅσοι τὸν συνανέστράφησαν ἔστω καὶ γιὰ λίγο. (Εἴμαστε ὅλοι ἄραγε –ἐπ’ αὐτοῦ– ἀναμάρτητοι; Μᾶλλον, ρητορικὴ ἢ ἐρώτηση). Ἴσως αὐτὸ θὰ ἴναι ἡ καλύτερη εὐχή, τώρα πού γίνεται ἀμυδρότερη ἢ τροχιά τοῦ φωτεινοῦ του ἄστρου, ὄντας πλησιέστερα στὸν Ἥλιο τῆς Δικαιοσύνης: Νὰ μᾶς δίνει ὁ Κύριός μας φώτιση, σύνεση, σωφροσύνη ὥστε νὰ ζητοῦμε τὰ πρῶτα καὶ τίμια τῆς ζωῆς. Καὶ νὰ ἔχουμε στὴν προσευχή μας τὸ αἴτημα: Νὰ ἀναπληρώνονται «κάπως» οἱ φωτεινοὶ Του ἄγγελοι.

Ἄρχιμ. Γρηγόριος Γ. Λίχας

Ἐπίσκοπος Τράλλεων Ἰσιδῶρος (†)

Συμπληρώθηκε ἤδη ἓνας χρόνος (16 Μαΐου) ἀπὸ τὴν ἐκδημία τοῦ μακαριστοῦ Ἐπισκόπου Τράλλεων Ἰσιδῶρου, πού γιὰ πολλὰ χρόνια (1975-1997) χρημάτισε ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μ. Θεολόγου τῆς Πάτμου καὶ Πατριαρχικὸς Ἐξάρχος Πάτμου. Κληρικὸς μὲ μεγαλοπρέπεια καὶ συνάμα εὐγένεια καὶ ἀπλότητα, συνάρπαζε μὲ τὴν μουσικότητα καὶ τὴν μελωδικότητα τῆς φωνῆς του καὶ τὴν προσήνειά του τοὺς πιστοὺς πού ἀναζητοῦσαν στὴν βυζαντινὴ ἀγκαλιά τοῦ πα-

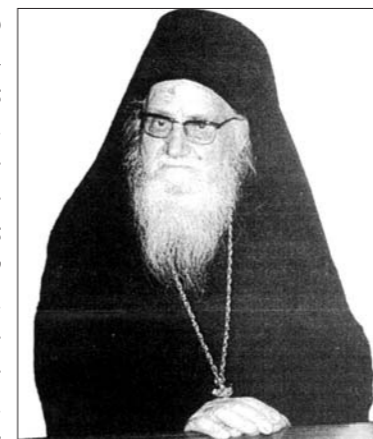
νάρχαιου μοναστηριοῦ τὴν παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὴν ψυχικὴ γαλήνη. Φρόντισε γιὰ τὴν ἀνακαίνιση τοῦ μοναστηριακοῦ συγκροτήματος πού ἱδρυσε ὁ ὁσιος Χριστόδουλος καθὼς καὶ τῶν ἄλλων μονῶν καὶ καθισμάτων τοῦ ἱεροῦ νησιοῦ καὶ χρησιμοποίησε τοὺς κατ’ ἐξοχὴν εἰδικούς γιὰ τὴν ἀναδιοργάνωση τῆς περίφημης βιβλιοθήκης τῆς μονῆς καὶ τοῦ σκευοφυλακίου τῆς καὶ γιὰ τὴ δημιουργία ἐργαστηρίων συντήρησης εἰκόνων καὶ βι-

ναδικὴ αἴγλη στὸν τόπο ὅπου καταγράφηκε ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Θὰ τὸν θυμόμαστε πάντοτε γελαστό, προσηνὴ, ἀρχοντικό, συνδεδεμένο μὲ τὶς ωραιότερες στιγμὲς πνευματικῆς ἀνάτασης καὶ χαρᾶς πού ζήσαμε στὸ νησι ἀμέτρητα Πάσχα καὶ μὲ τὴν εἰκόνα τῆς ἀναβιωμένης στοὺς καιροὺς μας βυζαντινῆς μεγαλοπρέπειας στὸ χῶρο τοῦ νησιοῦ, ἐποχῆς πού φοβόμαστε πὼς γιὰ μᾶς εἰδικὰ ἔφυγε μαζί του.

Α. Ι. Χ.

Ἄρχιμ. Θεοφύλακτος Ἀγγελόπουλος (†)

Στὶς 11.4.08 ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ μακροβιώτερος ἐν ἐνεργείᾳ Καθηγούμενος τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Ἄρχιμ. Θεόκτιστος, κατὰ κόσμον Βασίλειος Ἀγγελόπουλος. Γεννήθηκε στὶς 24.7.1909 στὴ Σύρνα τῆς Γορτυνίας. Σὲ ἡλικία 17 ἐτῶν πῆγε στὴ Μονὴ Λογγοβάρδας. Χειροτονήθηκε Δόκιμος Μοναχὸς στὶς 15.2.1926. Στὶς 23 Ἰουνίου 1945 μὲ τὴν εὐλογία τοῦ π. Φιλοθέου Ζερβάκου γιὰ λόγους ὑγείας ἐγκαταστάθηκε στὴ Ἱ. Μονὴ Τιμίου Προδρόμου στὸ Φαράγγι τοῦ Λούσιου ποτα-

μοῦ κοντὰ στὴ Δημητσάνα ἐπὶ Ἠγουμένου Λεοντίου Δημοσιμοπούλου. Ἠγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς ἀνέλαβε στὶς 8.2.1948 ἐπὶ Μητροπολίτου Δημητροπούλου Γερμανοῦ Χατζηανέστη. Στὶς 29.3.1952 χειροτονήθηκε Διάκονος καὶ στὶς 5.4.1952 Πρεσβύτερος. Ὑπῆρξε ὁ πνευματικὸς γενεὼν καὶ γενεῶν μοναχῶν καὶ κληρικῶν ἀλλὰ καὶ ἀναριθμητῶν λαϊκῶν. Ἡ Μονὴ του γνώρισε στὴν μακρᾶς διαρκείας ἡγουμενία του μεγάλῃ ἀνθησῆ.

Η δύναμη των συμβόλων είναι γνωστή από όλα τα θρησκευτικά και ιδεολογικά συστήματα των λαών του κόσμου, αφού συχνά σέ αυτά συμπυκνώνεται ο πυρήνας της πίστης, των αντιλήψεων και των νοοτροπιών των ανθρώπων. Ειδικά μάλιστα για τὰ βυζαντινά και χριστιανικά σύμβολα διαθέτουμε ένα επίτομο και πολυσέλιδο επιστημονικό λεξικό, συνταγμένο από τον Günter Spitzing, και δημοσιευμένο στα γερμανικά, στη δεκαετία του '80.

Ο λαός μας, πιστός και φιλόπατρις, δίνει ιδιαίτερη σημασία και αξία στα θρησκευτικά και έθνικα σύμβολα του. Με τὰ σύμβολα αυτά έζησε πολλές και δύσκολες ιστορικές συγκυρίες, και με βάση τήν αντίστοιχη πίστη του

φόμενα στο διαβόητο, πλέον, βιβλίο ιστορίας τής ΣΤ' Δημοτικού, για τὸ ὁποῖο έσχάτως έγινε πολλὸς λόγος και θόρυβος. Δέν θά ήταν ἴσως σκόπιμο νὰ ἐμπλακοῦμε ἐδῶ σέ μία ἀκόμη ἐπιστημονική διαμάχη, ἐπαναλαμβάνοντας τὰ ἐπιχειρήματα πού ἐκατέρωθεν ἀνταλλάσσονται. Θά μπορούσαμε ὅμως νὰ δοῦμε τὸ ὅλο ζήτημα ὑπὸ τὸ πρίσμα τής πιθανῆς ζημίας πού θά προκαλέσει στὸν κόσμο τῶν παιδιῶν, πού θά διδαχθοῦν ἱστορία ἀπὸ τὸ βιβλίο αὐτό. Ζημιᾶς καθοριστικῆς, με βαθύτατες ψυχολογικές ἐπιπτώσεις, ἀφοῦ τὸ παιδί ξαφνικά βρίσκεται νὰ διδάσκεται, ὑπὸ τὸν μανδύα μάλιστα τής αὐθεντίας τοῦ σχολικοῦ και διδακτικοῦ βιβλίου, πράγματα ἀντίθετα τῶν ὧσων μέχρι στιγμῆς ἐγνώριζε ἢ μάθαινε.

Ο ἀπογαλακτισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν μυθικὸ κόσμο τῶν συμβόλων πρέπει νὰ γίνεται –ἐὰν και ἐφόσον κριθεῖ σκόπιμο νὰ γίνει– διαφορετικά, σέ ἄλλη ἡλικία, και ὑπὸ διάφορες συνθήκες. Πόσο μᾶλλον ὅταν τὸ βιβλίο τοῦ σχολείου δογματίζει γιὰ ζητήματα πού συζητοῦνται ἀκόμη στὴν βιβλιογραφία, λαμβάνοντας τὸν ρόλο ἑνὸς καθοδηγητῆ πρὸς συγκεκριμένα ἰδεολογικά σχήματα. Τὰ ἰδεολογήματα αὐτά, πού αὐτοθεωροῦνται «προοδευτικά», προβάλλουν ἴδιες

ἀπόψεις και συγκεκριμένες ἰδεολογικές γραμμές στο σῶμα τής ἱστορίας, προσπαθώντας νὰ προσαρμόσουν τὸ ἱστορικὸ γίνεσθαι κατὰ τὸ δοκοῦν. Ἔτσι, με τήν κυριαρχία τους στα σχολικά βιβλία, ἐπιχειροῦν νὰ διαμορφώσουν μιὰ ψευδῆ και ἐλεγχόμενη ἱστορική συνείδηση στα παιδιά, καθὼς μάλιστα αὐτὰ ἀνήκουν στὴν τρυφερὴ ἡλικία τής διαμόρφωσης τοῦ πνευματικοῦ και ἰδεολογικοῦ κόσμου τους.

Τὰ σύμβολα, φυσικά και δέν ἔχουν θέση σέ αὐτὴ τὴν προσπάθεια. Τὸ Κρυφὸ Σχολεῖο, τὸ λάβαρο τής Ἁγίας Λαύρας, ἢ σημαία, ὁ ἔθνικὸς ὕμνος, και τόσα ἄλλα, παραπέμπουν σέ συμβολισμούς, καταστάσεις και ἰδέες πού κρίνονται ἐξοβελιστέοι και ἐξαφανίσιμοι. Πρέπει νὰ ἐξαφανιστεῖ ὁ,τιδήποτε παραπέμπει στὴν Ὁρθοδοξία και στὴν Ἐκκλησία μας, ὥστε νὰ ἀλλοιωθεῖ ἢ μνήμη τοῦ λαοῦ και νὰ πριονιστεῖ ὁ συνεκτικὸς δεσμὸς πιστοῦ και Ἐκκλησίας, πού εἶναι ἰσχυρὸς και καθοριστικὸς γιὰ τὴν καθημερινὴ ζωὴ μας. Πρέπει νὰ ἀλλοιωθεῖ τὸ φρόνημα τής νέας γενιᾶς,

ὥστε νὰ ἀποκοπεῖ, σταδιακά, ὁ Ἑλληνισμὸς ἀπὸ τὰ στηρίγματα και τὴν παράδοσή του.

Κι ὅμως, ὅσοι ἀπεργάζονται παρόμοιες ἐξελίξεις ματαιοπονοῦν. Γιὰ τὸ Γένος μας ἡ συνείδηση τής ἐκκλησιαστικῆς ὑπαγωγῆς και ὀργανώσεως ἦταν και θά εἶναι ἐναργῆς, ἀφοῦ ἡ καθημερινότητά μας εἶναι ἄρρηκτα δεμένη με τὴν Ἐκκλησία και τὸν ὀρθόδοξο τρόπο ζωῆς. Κι ἂν ἡ σχολικὴ ἱστορία προπαγανδίζει τὸ ἀντίθετο, κάθε σπῆτι και κάθε ἐκκλησία θά γίνουν «Κρυφὰ Σχολεῖα», ὅπου γονεῖς, συγγενεῖς και κληρικοὶ θά μαθαίνουν στα παιδιά μας τόσο τὴν παράδοσή μας, ὅσο και τὴν ἀξία τής ἀμφισβήτησης. Ἔτσι θά πορευτοῦν τὰ πράγματα, μέχρι πού νὰ ἀποκατασταθεῖ ἡ τάξη και ἡ ἀλήθεια, κι αὐτὸ ὅπωςδήποτε δέν θά ἀργήσει, καθὼς ἡ ἴδια ἡ κοινωνία θά ἐπιβάλλει τὴν ἀναγκαῖα ἀλλαγὴ.

Τὰ ἔθνικα και θρησκευτικά μας σύμβολα ἀντέχουν στὸν χρόνο και στὶς δοκιμασίες, ἀφοῦ ἐκφράζουν και σχηματοποιοῦν τὴν συλ-

λογικὴ μας ψυχολογία και ἰδεολογία. Ἐκεῖνο πού οἱ «προοδευτικοὶ» συγγραφεῖς δέν εἶδαν και δέν ἐνοιωσαν, εἶναι ἡ μαζικὴ τάση ἐπιστροφῆς στὴν παράδοσή μας, πού ἔφερε νέα νοηματοδότηση στοὺς ἔωλους και ἀνεργάστους καιροὺς μας. Μιὰ τάση πού τείνει νὰ προσλάβει χαρακτῆρα κινήματος, και ἡ ὁποία εὐδοκίμει κυρίως ἀνάμεσα στὴ νέα γενιά, τὴν ἀπογοητευμένη ἀπὸ κοινωνικά ἢ πολιτικά σχήματα και τὴν προδομένη ἀπὸ τὶς κάθε εἶδους ἰδεολογίες και «ἐπαναστάσεις».

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς, ὅσοι ἐπιχειροῦν τὰ ἀντίθετα ἀπλῶς ματαιοπονοῦν. Στὶς ἀρχές τοῦ 21ου αἰῶνα, ὁ Ἑλληνισμὸς πιστεῖται και σέβεται τὰ σύμβολα και τοὺς συμβολισμοὺς του, δείχνοντας ἕναν καρποφόρο πνευματικὸ δρόμο στὴν παραπαίουσα Ἑνωμένη Εὐρώπη, ἡ ὁποία βαθμιαία ὀδηγεῖται στὸν παραδοσιακὸ πνευματικὸ ρόλο, ἀνακαλύπτοντας ξανά –συχνὰ με ἐκπληξῆ– τὴν ἀξία τοῦ χριστιανισμοῦ γιὰ τὴν εὐρωπαϊκὴ πνευματικὴ ταυτότητα τοῦ μέλλοντος.

Σύμβολα καὶ Συμβολισμοὶ

Μ. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ
Ἄναπληρωτῆς Καθηγητῆς
τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

κατάφερε νὰ ξεπεράσει ἀντιξοότητες και περιπέτειες αἰῶνων. Τὰ ἀπεικόνισε στοὺς ναοὺς και στὴ λαϊκὴ τέχνη του, πίστεψε σ' αὐτὰ και ἐμψυχώθηκε ἀπὸ τοὺς συμβολισμοὺς τους. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα ἀποτελεῖ ὁ δικέφαλος ἀετός, με τὴν ἐκκλησιαστικὴ και κοσμικὴ χρῆση του, πού αἰῶνες ὀλόκληρους θύμιζε στοὺς ὑπόδουλους τὸ βυζαντινὸ παρελθόν, και ἔδινε ἀνάσα αἰσιοδοξίας στοῦ δοῦλον Γένος.

Τὰ σύμβολα, λοιπόν, δέν εἶναι τυπικὲς μορφές, κενὲς περιεχομένου. Ἔχουν τοὺς δικούς τους ἰδιαιτέρους συμβολισμοὺς, και ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστα τμήματα τής ζωῆς και τής πνευματικῆς συγκρότησης τοῦ λαοῦ μας. Γι' αὐτοὺς ἀκριβῶς τοὺς λόγους συγκεντρώνουν, ἄλλωστε, και τὴν πολεμικὴ ὄσων πρεσβεύουν τὴν ἀποδόμηση και ὑπηρετοῦν τὴν ἀποκοπὴ ἀπὸ τὴν παράδοση και τὶς ρίζες μας, στοὺς εἰκονοκλαστικοὺς καιροὺς μας.

Ὅσα συμβαίνουν τὰ τελευταῖα χρόνια στὸν χῶρο τής ἐκπαίδευσης δέν θά μπορούσαν νὰ ἀποτελοῦν ἐξαίρεση, με ἀποκορύφωμα τὰ γρα-

Πρὸς τοὺς Συναδέλφους πού εἰσήλθαν ὡς πρωτοετεῖς στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1951

Ἀγαπητοὶ μας Συμφοιτηταί, φίλοι και συνάδελφοι,

Πολλὲς φορές, στὶς συναντήσεις μας στα Συνέδρια ἢ σέ ἄλλες εὐκαιρίες, πολλοὶ ἀπὸ μᾶς ἐξέφρασαν τὴ ζωντὴ ἐπιθυμία ν' ἀνταμώσουμε (ὅπως συνάδελφοι ἄλλων ἐτῶν), ὕστερ' ἀπὸ 57 ὀλόκληρα χρόνια, ὅποτε θά ἔχουμε ν' ἀναφερθοῦμε σέ συγκινητικὲς στιγμὲς εἴτε ἀπὸ τὰ φοιτητικά μας χρόνια, εἴτε ἀπὸ τὴ διακονία μας στὴν Παιδεία και τὴν Ἐκκλησία. Σκεφθήκαμε, λοιπόν, οἱ δυὸ ὑπογραφομένοι (Στυλ. Γ. Παπαδόπουλος και Π. Β. Πάσχος, Ὁμότιμοι Καθηγηταὶ τής Θεολογικῆς μας Σχολῆς), ν' ἀναλάβουμε τὴν πρωτοβουλία και νὰ ὀργανώσουμε μιὰ κοινὴ θεῖα Λειτουργία στὴ γνωστὴ σέ ὅλους Ἱερὰ Μονὴ Πεντέλης, ὅπου –ὄσοι ζοῦμε και ὄσοι μπορούμε– θά ἐκκλησιαστοῦμε, θά συμπροσευχηθοῦμε, θά τελέσουμε μνημόσυνο γιὰ τοὺς ἤδη προαπελθόντας, κληρικοὺς και λαϊκοὺς Συναδέλφους μας, και θά ἔχουμε τὴ χαρὰ τής ἀδελφικῆς ἐπικοινωνίας.

Ὁ Καθηγούμενος τής Ἱ. Μονῆς ἐπίσκοπος Θεοδοσιολῶν Ἰωάννης, προθυμοποιήθηκε, μετὰ τὴ θεῖα Λειτουργία, νὰ μᾶς δεξιοθεῖ στοῦ χῶρο τοῦ

Διορθοδόξου Κέντρου. Ἴσως, μάλιστα, μετὰ τὴ δεξίωση, ἂν ὁ καιρὸς τὸ ἐπιτρέψει και ἡ ὀμήγυρη τὸ θελήσει, νὰ γευματίσουμε ὅλοι μαζί (με τὶς ἢ τοὺς συζύγους) σέ κοντινὸ ἐστιατόριο τής Πεντέλης. Ὡς πρὸ βολικὴ ἡμερομηνία, ὅποτε και ὁ ἰ. ναὸς τής Μονῆς εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ ἄλλες ἐκδηλώσεις, ὀρίστηκε ἡ Κυριακὴ 2 Νοεμβρίου τοῦ 2008. Παρακαλοῦμε θερμὰ και Συναδελφικά, ὁ καθένας μας νὰ ἐνημερώσει ἐκείνους πού τυχὸν δέν τὸ γνωρίζουν ἀπὸ τὴν παρούσα ἢ ἄλλη ἀνακοίνωση.

Ἐπάρχουν δύο δυνατότητες νὰ φθάσει κανεὶς στοῦ Μοναστήρι με συγκοινωνία:

1. Μετρό, και ἀπὸ τὴ στάση «Χαλάνδρι» νὰ πάρετε τὸ αὐτοκίνητο γιὰ Πεντέλη και νὰ ἀποβιβαστεῖτε στὴ στάση «Μοναστήρι».

2. Λεωφορεῖο, ἀπὸ τὴν Πλατεία Χαλανδρίου γιὰ Παλαιὰ Πεντέλη και ἀποβίβαση στὴ στάση «Μοναστήρι».

Γιὰ πληροφορίες κάθε εἶδους μπορεῖτε ν' ἀπευθύνεσθε στὸν κ. Ἀντώνη Κουκουναρῆ, στὴ Γραμματεία τής ΠΕΘ (τηλ. 210.5224.180).

Χαίρετε και ὑγιαίνετε πάντοτε!

Με τιμὴ και ἀγάπη ἐν Κυρίῳ,

ΣΤΥΛ. Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ
(Ἀθῆναι, Πάσχα 2008)

Του Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμού

ΥΠΑΡΧΕΙ μία αγγλική παροιμία που λέει: «Ποτέ μὴν κρίνεις κάποιον ἂν δὲν κάνεις προηγουμένως μερικὰ χιλιόμετρα μὲ τὰ δικά του παπούτσια». Σοφὴ, ὅπως ὅλες οἱ παροιμίες, βοηθᾷ ὅσους θέλουν νὰ ἀποφύγουν τὴν κατάκριση. Ἄλλὰ σήμερα θὰ μᾶς εἶναι χρήσιμη καὶ γιὰ τὸ θέμα μας: Πῶς νοιώθει ἕνας λαϊκὸς στὴ Λατρεία, ὅπως αὐτὴ ἔχει διαμορφωθεῖ στοὺς περισσότερους ναοὺς; Μὲ ἄλλα λόγια, πῶς μπορούμε νὰ βάλουμε τὸν ἑαυτό μας στὴ θέση του;

Αὐτὸ τὸ τελευταῖο διαθέτει θεολογικὴ βιά-

Ἐπὶ ὀλίγα ἡς πιστός...

ση καὶ τεκμηρίωση. Ὁ Θεὸς Λόγος ἔφερε τὸν ἑαυτό Του στὴ θέση μας, καὶ μάλιστα στὴ χειρότερη δυνατὴ. Θεώρησε ὅτι «ῥέφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι» (Ἐβρ. 2:17) ὡς ὑψιστὴ μορφή ἀγάπης. Μάλιστα, ἀποφάσισε «μορφωθῆναι τὸ ἄλλοτριον» (θ' ὠδὴ ἀκαθίστου), δηλαδή κάτι ἐντελῶς διαφορετικὸ ἀπὸ τὴ δική Του φύση. Κατὰ μείζονα λόγο ἐπιτακτικὴ ἐμφανίζεται γιὰ μᾶς ἡ μέριμνα γιὰ τοὺς πιστοὺς μας, ἀφοῦ μὲ τὴ χειροτονία μας δὲν ἀλλάξαμε φύση: ἀπλῶς καλούμαστε νὰ λαμβάνουμε ὑπ' ὄψιν ἐκείνη τὴν κατάσταση τοῦ ἐκκλησιασματος στὴν ὅποια βρισκόμαστε καὶ ἐμεῖς πρὶν κάποια χρόνια. Καλούμαστε δηλαδή νὰ μὴν ξεχάσουμε τόσο γρήγορα...

Αὐτὴ ἡ μορφή ἀγάπης πού μᾶς ὠθεῖ νὰ μπαίνουμε στὴ θέση τοῦ ἄλλου, νοιάζεται καὶ γιὰ τὶς λεπτομέρειες τῆς Λατρίας. Πράγματι, κάποια στοιχεῖα τῆς συμπεριφορᾶς μας κατὰ τὴ Λατρεία οὐδέποτε ἀπασχολοῦν τὴν προσοχή μας διότι τὰ ἔχουμε καταστήσει αὐτονόητα, μέρος τῆς αὐτομα-

τοποιημένης ρουτίνας μας. Πῶς, ὅμως, οἱ συμπεριφορὲς αὐτὲς ἐπιδρῶν στὴν ψυχικὴ κατάσταση τοῦ πιστοῦ κατὰ τὴ Λατρεία καί, συνεπῶς, στὴν πρόσληψή της ἀπὸ αὐτόν;

Ἄς δοῦμε πρῶτα τὴν ἔνταση τῆς φωνῆς μας. Ἐχουμε ἐπισημάνει στὸ παρελθὸν τὰ δυὸ ἄκρα, πολὺ ὑψηλὴ καὶ πολὺ χαμηλὴ ἔνταση. Ἄν καὶ τὰ δυὸ πρέπει νὰ ἀποφεύγονται, θὰ τολμοῦσα νὰ πῶ ὅτι περισσότερο βλάπτει ἡ δυνατὴ ἔνταση. Ἀκόμη καὶ μὲ ἥπια ρύθμιση τῶν μικροφῶνων, κουράζει καὶ διασπᾷ. Ἄλλωστε ἡ ἔνταση τῆς φωνῆς ὀφείλει νὰ προσαρμόζεται στὸ περιεχόμενο τῶν λόγων. Ὅταν ἐκφέρουμε δοξολογία ταιριάζει δυνατότερη φωνή, ἀλλὰ στὴν ἵκεσία χαμηλότερη. Ἡ διατήρηση τῆς ἴδιας ἀπαράλλακτης ἔντασης μαρτυρεῖ στὸ ἐκκλησιασμά (ἀλλὰ καὶ στὸν Θεό!) ὅτι μᾶλλον δὲν γνωρίζουμε τί ἀπαγγέλλουμε...

Συναφὲς εἶναι καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἐγγύτητας στὸ μικρόφωνο. Ἀκόμη καὶ μὲ ὁμαλὴ ρύθμισή του, ὅταν μιλάμε σχεδὸν ἐξ ἐπαφῆς καὶ μὲ μεγάλη ἔνταση στὴ φωνή, δημιουργοῦμε δυσάρεστο ἀποτέλεσμα. Ἐδῶ

χρειάζεται νὰ ἐπισημάνουμε καὶ τὶς συχνὲς ἐναλλαγὲς τῶν ἀποστάσεων. Ἐπειδὴ μετακινούμαστε ἀπὸ τὸ μικρόφωνο, εἴτε δικαιολογημένα (γιὰ κάτι ἀναγκαῖο) εἴτε ἀδικαιολόγητα, ὁ ἀκροατὴς ἐκκλησιαζόμενος πιστὸς συμβαίνει νὰ ἀκούει μία φράση σὲ κυμαινόμενη ἔνταση: ἕνα μέρος τῆς μετὰ βίας ἀκουόμενο καὶ ξαφνικὰ τὸ ὑπόλοιπο σὲ ὑψηλὴ ἔνταση καθὼς ἐπιστρέφουμε κοντὰ στὸ μικρόφωνο, ἀνυποψίαστοι γιὰ τὸ πόσο ἀντιαισθητικὸ καὶ ἐνοχλητικὸ γίνεται τὸ ἀποτέλεσμα.

Τὸ φωνητικὸ ὕψος τῶν ἐκφωνήσεων καὶ τῶν αἰτήσεων (δηλαδή τῶν ἐμμελῶν μερῶν τοῦ ἱερέα καὶ τοῦ διακόνου) εἶναι κάτι διαφορετικὸ ἀπὸ τὴν ἔνταση τῆς φωνῆς. Σημαί-

Τὰ ἐρωτήματά σας καὶ οἱ προτάσεις σας νὰ ἀπευθύνονται στὸν π. Βασίλειο Θερμό, Ἐρατοῦς 11, Παλλήνη 153 51 ἢ στὸ thermosv@otenet.gr.

νει τὸ ἂν ἡ βάση τῆς μελωδίας εἶναι ὑψηλὴ ἢ χαμηλὴ. Κάτι ἀξιοπερίεργο πού συμβαίνει στὸν τόπο μας ἔγκειται στὸ γεγονὸς πῶς στὴν πλειονότητα τῶν κληρικῶν ἡ βάση εἶναι ὑψηλὴ. Δὲν εἶναι ὁ κατάλληλος τόπος ἐδῶ νὰ ἐρευνήσουμε τὴν αἰτία, χρειάζεται ὅμως νὰ ἀναλογιστοῦμε τὰ ἀποτελέσματα. Ἐνῶ ὁ καλοπροαίρετος κληρικὸς τὸ θεωρεῖ προσόν, ὅτι ἔτσι ὑπηρετεῖται ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ ἐν γένει τὸ συμφέρον τῆς Λατρίας, στὴν πραγματικότητά ἡ Λατρεία ζημιώνεται σοβαρά.

Οἱ ὑψηλὲς βάσεις ἐκπτώσσουν τὴν ψυχὴ καὶ φυγαδεύουν τὴν κατάνυξη. Αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν τόσο ζημιολογικὸ ἂν οἱ πιστοὶ μας συμμετεῖχαν καθημερινὰ στὶς ἀκολουθίες (οἱ ὁποῖες θὰ ἐτελοῦντο σὲ χαμηλότερες βάσεις), ὅποτε θὰ ἀσκούντο στὴν κατάνυξη κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἑβδομάδος καὶ θὰ «ἀνέβαζαν τοὺς τόνους» τὴν Κυριακή. Αὐτὸ συμβαίνει στὰ μοναστήρια (καὶ πάλι χωρὶς τόσο ὑψηλὲς βάσεις ὅπως στὶς ἐνορίες τὴν Κυριακή), ἀλλὰ φυσικὰ δὲν ἀποτελεῖ τὴν λατρευτικὴ πράξη τῶν ἐνοριῶν. Ὁ ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ἐκκλησιαζόμενος πιστὸς μὲ τὶς ὑψηλὲς βάσεις χάνει καὶ τὴν μοναδικὴ δυνατότητα κατανύξεως πού τοῦ παρέχεται, δηλαδή χάνει τὴ δυνατότητα νὰ συγκεντρωθεῖ ἢ ψυχὴ του εἰς τὸ «ταμειῖον», νὰ συσταλεῖ ἀπὸ τὴν πολύμορφη διάσπαση τῶν βιοτικῶν μεριμνῶν καὶ τῶν παθῶν. Οἱ ὑψηλὲς βάσεις κάνουν τὴν ψυχὴ ξευτεμένη καὶ ἄστεγη. Καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἀτύχημα δὲν ἐξαιρεῖται φυσικὰ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἴδιου τοῦ λειτουργοῦ...

Ἐπίσης κάποτε χρειάζεται στιγμιαία ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὸ μικρόφωνο, π.χ. ὅταν θὰ μᾶς παρουσιαστῆ βήχας. Ἀνθρώπινο αὐτό, ἀλλὰ μπορούμε νὰ φαντασθοῦμε πῶς ἀκούγεται στὸ ἐκκλησιασμά ἕνας βήχας ἐνισχυόμενος ἀπὸ τὸ μικρόφωνο; Στὸ σημεῖο αὐτὸ χρειάζεται νὰ ἐκπαιδεύσουμε καὶ τοὺς ψάλτες μας, πολλοὶ τῶν ὁποίων θεωροῦν αὐτονόητο δικαίωμα νὰ βήχουν κατὰ διαστήματα πάνω στὸ μικρόφωνο ἴσως μερικοὶ θεωροῦν ὅτι τοὺς προσδίδει κύρος! Μὲ εὐγένεια καὶ ἀγάπη θὰ πρέπει νὰ μάθουν ὅτι ἀπὸ μόνοι τους, λόγω τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς ἀδελφούς τους, θὰ πρέπει νὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸ ἀναλόγιο γιὰ ὅσο καιρὸ θὰ κρατήσει τὸ κρυολόγημά τους.

Καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ἄς μὴν ξεχάσουμε τὴν κάκιστη συνήθεια τῆς «κουβέντας» πάνω στὸ ἀναλόγιο. Δυστυχῶς στοὺς περισσότερους ναοὺς οἱ ψάλτες μας δὲν ἀρκοῦνται στὶς ἐλάχιστες ἀπαραίτητες συνειννοήσεις μὲ τοὺς συνεργάτες τους, ἀλλὰ θεωροῦν κεκτημένο δικαίωμα νὰ συζητοῦν γιὰ τὰ μουσικά τους, γιὰ τὸν ἀπέναντι ψάλτη, γιὰ τὰ οἰκογενειακὰ καὶ προσωπικά τους θέματα κ.π.ἄ., χωρὶς νὰ λαμβάνουν κάποια μέριμνα νὰ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸ μικρόφωνο, τὸ ὁποῖο ἔτσι μεταφέρει τὶς στιχομυθίες σὲ κάθε γωνιὰ τοῦ ναοῦ. Ὁ ἐλαφρότερος χαρακτηρισμὸς πού θὰ μπορούσε νὰ ἀποδώσει κάποιος ἐδῶ εἶναι ἀνευθυνότητα ἀπὸ ἔλλειψη κατηχήσεως: εὐλογία συνέπεια ὅσο ἐμεῖς ἀμελοῦμε νὰ διδάξουμε τοὺς ψάλτες μας τί λόγια λέγουν καὶ σὲ τί διακονοῦν.

Ὅλοι ἔχουμε σφάλεϊ στὰ παραπάνω, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Ζητῶ συγγνώμη ἀπὸ τοὺς συλλειτουργοὺς μου ἂν τὰ θεώρησαν περιττὲς λεπτομέρειες. Ἐγὼ τὰ ἔκρινα ζητήματα λεπτῆς συνειδήσεως καὶ χρέους ἀδελφικῆς ἀγάπης πρὸς τὸ ἐκκλησιασμά μας, τὸ ὁποῖο δὲν διαθέτει τὴ δυνατότητα νὰ διαμαρτυρηθεῖ. Ἄλλωστε ὑπάρχουμε γιὰ νὰ ὑπηρετοῦμε τὴ Λατρεία του, τὴν ὅσο τὸ δυνατὸν ἐπιμελῆ καὶ ἀμετεώριστη. Ἐμεῖς, «εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι ἐμπειπιστευμένη ἡ διακονία τῆς συσταθείσης ὑπὸ τοῦ Κυρίου λειτουργίας, βοηθοῦμεν τοὺς ἀδελφούς ἐν τῇ πορείᾳ αὐτῶν πρὸς τὴν ἀθανασία» (ἀρχιμ. Σωφρονίου Ὁσιόμεθα τὸν Θεὸν καθὼς ἐστί, σ. 362). Καὶ ἕνα τέτοιο ἀσύλληπτο ἔργο ἀπαιτεῖ καὶ ἀνάλογη ἐπιμέλεια.

Υ.Γ. Σὲ παλαιότερο ἄρθρο εἶχα ἐπισημάνει τὴν ἀπουσία ἀγιαστικῆς εὐχῆς τοῦ ὕδατος κατὰ τὶς περιστατικὲς ἀκολουθίες (θεμελιώσεων, εὐλογίας ὀχημάτων, ἐνάρξεως ιδιωτικῶν ἢ δημοσίων ἔργων κ.ἄ.). Εὐχαριστῶ θερμὰ τὸν θεολόγο κ. Ἀλέξανδρο Καραμπάτσο ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ ὑπενημίσει ὅτι στὴν τελευταία ἐκδοση τοῦ μικροῦ εὐχολογίου ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία ἡ ἔλλειψη διορθώθηκε. Ἀποκτᾷ ἐπομένως ἐπιτακτικὴ σημασία νὰ προμηθευτοῦμε αὐτὸ τὸ εὐχολόγιο προκειμένου νὰ τελοῦμε σωστά τὸν ἀγιασμό κατὰ τὸ ἀνθρώπινο μέρος του.

Ένα σημαντικό ιστορικό εύρημα στην Παναγία Έλεούσα τῆς Καλλιθέας

Του Δημήτρη Φερούση

«Διάσωσον ἀπὸ κινδύνων τοὺς δούλους σου Ἐλεούσα, ὅτι πάντες μετὰ Θεὸν εἰς Σὲ καταφεύγομεν ὡς ἄρρηκτον τείχος καὶ προστασία»

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας στὴν Ἀθήνα τὰ τελευταῖα τριάντα χρόνια πρὶν τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 1821, ὑπῆρξαν πολὺ σημαντικά. Ὁ τόπος ἦταν σφόδρα ταλαιπωρημένος ἀπὸ τὴν εἰκοσιπεντάχρονη (1770-1795) καταγίδα τοῦ τυραννικοῦ Ζαμπίτη βοεβόδα Χατζῆ - Ἀλῆ (Χασεκῆ). Ἐπίσης ἦταν ρημαγμένη ἡ Ἀττικὴ ἀπὸ τὸ θανατικὸ τοῦ 1788. Καὶ οἱ κάτοικοι καταπιεσμένοι καὶ πάλι ἀπὸ τὴ σύντομη θητεία τοῦ νέου Σιληκτάρη στὰ 1785.

Ἐξάλλου δὲν μπορούσαν νὰ συνέλθουν, γιὰ καιρὸ, ἀπὸ τὴν πρωτάκουστη τυχοδιωκτικὴ κλοπὴ τῶν μαρμάρων τῆς Ἀκρόπολης ἀπὸ τὸν Ἑλγιν (1799-1818), ὁ ὁποῖος ἀνευδοίαστα εἶχε πριονίσει καὶ κατακερματίσει τὶς πολὺτιμες ἀρχαιότητες. Ἐνῶ ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν θλιμμένοι ἀπὸ τὸ θάνατο ἑνὸς πολὺ σημαντικοῦ, σοφοῦ καὶ φρόνιμου κάτοικου, τοῦ Ἰωάννου Μπενιζέλου (1807).

Ἐπιπλέον οἱ Ἀθηναῖοι ἀποροῦσαν ὁλοένα καὶ περισσότερο, ἐπειδὴ οἱ ἄρχοντές τους, τὸν τελευταῖο καιρὸ, τρώγωνταν μεταξύ τους καὶ μὲ τὸ λαὸ γιὰ λόγους ιδιοτέλειας καὶ ἀλαζονίας, μὴ μπορώντας νὰ συμφωνήσουν στὴν ἐκλογή κοινῶν δημογερόντων. Ἀκόμα καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἄρχοντες εἶχαν μεταξύ τους διενέξεις! Καὶ ὑπῆρχε μεγάλη σύγχυση ἀνάμεσα στοὺς Μητροπολίτες τῆς Ἀθήνας Βαρθολομαῖο (1764-1774), Βενέδικτο (1781-1785) καὶ Ἀθανάσιο (1785-1799).

Ὡστόσο, πέρα ἀπ' αὐτὲς τὶς καθημερινὲς δοκιμασίες στὴν κορφή, ὑπῆρχε μιὰ κοινὴ παραδοχὴ πού συνένωνε ὅλους τοὺς Ρωμιούς. Ἦταν ἡ παιδεία ὑπὸ τὴν εὐρεία καὶ στενὴ ἔννοια. Ὅλοι πίστευαν ὅτι ὁ «ἐλληνικὸς καινούργιος

κόσμος» πού θὰ ἀναπηδοῦσε μέσα ἀπὸ τὴ συνείδηση μιᾶς πανίσχυρης πολιτιστικῆς ταυτότητας, ἔπρεπε νὰ ἦταν ἀναγεννημένος μέσα ἀπὸ μιὰ ιστορικὴ καὶ πνευματικὴ κατάρτιση. Καὶ σ' αὐτὸ συμφωνοῦσαν ὅλοι οἱ Ρωμιοί. Καὶ ἰδιαίτερα τὸ εἶχε καθημερινὸ μέλημά του ὁ Κλῆρος τῆς Ἀθήνας. Φωτισμένοι καλόγεροι, λόγιοι μοναχοὶ ἀπὸ τὴ Μονὴ τῆς Καισαριανῆς, τὴ Μονὴ Πετράκη, τὸ Μετόχι τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ ἄλλων Μοναστηριῶν τῆς Ἀττικῆς πρόσφεραν κάθε ὑλικὴ καὶ πνευματικὴ βοήθεια γιὰ νὰ ἀνέβει τὸ μορφωτικὸ ἐπίπεδο τῶν 12.000 κατοίκων τῆς Ἀθήνας.

Ἄλλωστε, παρὰ τὶς δοκιμασίες καὶ τὶς διαφορὲς διενέξεις, ταυτόχρονη ἦταν ἡ οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀνοδος τῶν Ἀθηναίων. Καὶ ἦταν τόσο βαθὺ τὸ πάθος τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐλευθερίας τῶν Γραικῶν, ὥστε κάποιος ἄγνωστος Ἀθηναῖος χάραξε σὲ μιὰ κολώνα τοῦ Θησείου: «1800 φεβρουαρίου 18 χορέψαμε τὴν ἀπόκρηνα». Ἐνῶ καὶ ὁ Παναγῆς Σκουζὲς σημειώνει στὰ «Ἀπομνημονεύματά του» μόλις ξεκουμπίστηκε ὁ Χασεκῆς Ἀλῆς: «Ἐτότε οἱ Ἀθηναῖοι ὅλοι ἐσυνάχθησαν ὄθεν καὶ ἄν ἦτον, καὶ

ἄρχισεν ἡ Ἀθήνα νὰ εὐτυχεῖ καὶ νὰ καλλωπίζεται».

Στὸ γενικότερο αὐτὸ κλίμα τῆς ἀναγέννησης καὶ τῆς πνευματικῆς ἀνασυγκρότησης ἀναπτύσσεται πλούσιο ἐμπόριο. Κυκλοφορεῖ μυστικὰ ἡ «Ἑλληνικὴ Νομαρχία». Ὁ Λόρδος Βύρων (1810) ἔρχεται στὴν Ἀθήνα καὶ μιλάει γιὰ τὴ «δυνατότητα νικηφόρου ξεσηκωμοῦ». Ἰδρύεται ἡ «Φιλαθηναϊκὴ Ἀκαδημία» καὶ ἡ «Φιλόμουσος Ἐταιρία». Λειτουργεῖ ἐντατικὰ ἡ «Σχολὴ Ντέκα». Καὶ ὁ «Λόγιος Ἑρμῆς» τῆς Βιέννης γράφει: «Τὰ ἐν Ἀθήναις Μοναστήρια ἐσύστησαν ἐτι καὶ φιλοσοφικὸν Σχολεῖον, τῶν ὁποῖων οἱ ἡγούμενοι καὶ οἱ περὶ αὐτοὺς ἱερομόναχοι, αἰσθανθέντες τὰ ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας καλά, οἰκεῖα προαιρέσει, πληρόνουσι τὸν ἐτήσιον μισθὸν τοῦ φιλοσόφου διδασκάλου».

Ἄλλὰ καὶ ἡ ἐπίσημη διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας δραστηριοποιήθηκε ἔντονα σὲ ζητήματα παιδείας τοῦ λαοῦ, μὲ ἐνισχύσεις ὑλικές, ὑποτροφίες κι ἄλλες ἠθικὲς προεπαναστατικὲς προετοιμασίες. Μάλιστα τότε ἦρθε καὶ νέος

Μητροπολίτης στὴν Ἀθήνα ὁ Γρηγόριος Γ', καθὼς λέγει ὁ χρονικογράφος τῆς ἐποχῆς: «Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1799 καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν 1800, τουτέστι Ἰανουαρίου 29, ἦλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του (Ἀθήνα) ὁ κυρ Γρηγόριος».

Ὡς ἄνθρωπος ὁ Γρηγόριος ἦταν προσεχτικὸς καὶ συντηρητικὸς ἔνεκα τῶν γεγονότων καὶ τῶν ἀπογοητεύσεων πού εἶχαν προηγηθεῖ στὴ ζωὴ τῶν Ἀθηναίων. Δὲν ἐνθουσιαζόταν εὐκολα. Ἀπὸ ἀποψη καλλιέργειας ὅμως «οὐκ ἦν ὄλως παιδείας ἄγευστος». Καὶ ψυχολογικὰ καὶ πνευματικὰ βρισκόταν ἐντὸς τῆς πραγματικότητος. Ταξιδεύει συχνά. Καὶ ἦταν θερμὸς ὑποστηρικτῆς τῆς ἐκπαίδευσης τοῦ λαοῦ, ἡ ὁποία, κατὰ τὴ γνώμη του θὰ ἀποβεῖ ὁ σπουδαιότερος παράγοντας τῆς παλιγγενεσίας. Γι' αὐτὸ καὶ βρίσκουμε τὴν ὑπογραφή του σὲ πολλὰ «ὑποσχετικὰ» εἰρήνης, σὲ χορηγίες παιδευτικοῦ χαρακτῆρα. Στὴν ἴδρυση βιβλιοθηκῶν. Στὴν ἐκλογή Πατριαρχῶν καὶ ἐπισκόπων στὴν Κωνσταντινούπολη. Καὶ βέβαια σὲ ἐγκαίνια καθιέρωσης Ναῶν. Ὁ ἱερὸς Κλῆρος πιστεύει ὅτι ἡ ἴδρυση Ναῶν, Μοναστηριῶν καὶ ἐξωκκλησιῶν ἀποτελεῖ χρέος πνευματικὸ γιὰ τὴν ἐποχὴ, ἀλλὰ καὶ πατριαρχικὸ καθῆκον κάθε Ρωμιοῦ.

Μιὰ τέτοια ἰδρυτικὴ πράξη τοῦ Γρηγορίου Γ' (ἐγκαίνια Ναοῦ) βρέθηκε πρόσφατα, ὕστερα ἀπὸ τυχαία ἀνακάλυψη στὸ ναῖδιο τῆς Παναγίας Ἐλεούσας, στὴν Καλλιθέα.

Πρόκειται γιὰ ἕνα κομμάτι λινοῦ ὑφάσματος, περίπου τετράγωνο 60X70 ἑκατοστά, ἐλαφρὰ ἐφθαρμένο. Εἶναι ζωγραφισμένο μὲ ὠραία, ζωντανὰ χρωματισμένα ἀνθη, γύρω ἀπὸ τὴν «Ἄκρα Ταπείνωση» τοῦ Ἰησοῦ. Ἐπίσης στὶς τέσσερις γωνίες ὑπάρχουν ἀποτυπωμένοι οἱ τέσσερις μορφές τῶν Εὐαγγελιστῶν καὶ ἰσάριθμοι ἄγγελοι. Στὸ κέντρο, κυρίαρχη εἶναι ἡ μορφή τοῦ Ἰησοῦ μὲ σταυρωμένα τὰ

χέρια και πίσω του βρίσκεται ο Σταυρός. Γύρω από όλες αυτές τις παραστάσεις αναγράφεται το σπουδαίο ιστορικό γεγονός της αὐθεντικότητάς του και τῆς ἐκκλησιαστικῆς προέλευσής του: «Θυσιαστήριον θεῖον καὶ ἱερὸν καθιερωθέν καὶ ἁγιασθέν παρὰ τοῦ Πανιερωτάτου Μι(η)τροπολίτου Ἀθηνῶν κυρίου Γρηγορίου (Γ') ἐν ἔτει 181δ (4)». Πρόκειται δηλαδή γιὰ τὸ λεγόμενο «Ἀντιμήνσιο».

Ἡ ἵδρυση ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων εἶχαν ἕναν εὐρύτατο σκοπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Ἦταν ἡ ἐδραίωση καὶ συνέχιση τῆς Ρωμοσύνης στὴ διάρκεια τῶν αἰῶνων. Καὶ ἡ ἐνίσχυση τῶν Ρωμῶν πνευματικὰ καὶ ψυχολογικά. Καὶ εἶναι χαρακτηριστικὸ νὰ θυμηθοῦμε κάτι ποὺ ἔγραψε ὁ Φώτης Κόντογλου στὸ βιβλίο του «Βασάντα» τὸ ἔτος 1923.

«Ποῦναι ἐμένα ἢ φωλιά μου, ἢ ἀπόμερη, ἢ ζεστή φωλιά μου!... Ἐωκκλήσι, λιβάνι, χειρουργικό! Θεϊκὴ γαλήνη! Ἁγία Κόχη με Ἀντιμήνσιο καὶ Ἀρτοφόριο! «Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ βροτεία, καὶ μηδὲν γήϊνον ἐαντὴ λογίζετω»...».

Πάνω ἀπὸ τριακόσια βυζαντινὰ καὶ μεταβυζαντινὰ ἐκκλησιάκια, ναοὺς καὶ μοναστήρια εἶχε ἡ Ἀττικὴ. Ἀληθινὰ κοσμήματα πίστεως, πολιτισμοῦ καὶ αἰσθητικῆς καλλιέργειας. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἔμεναν συχνὰ ἀλειτούργητα. Μὰ ἦταν ἐκεῖ, μάρτυρες καὶ μαρτυρία μιᾶς στέρεως ἱστορικῆς συνείδησης καὶ ἐκφρασης ἐσωτερικότητας καὶ εὐγένειας.

«Οἱ ἀθηναϊκὲς ἐκκλησίες», γράφει ὁ Μανόλης Χατηδάκης, «δὲν θὰ πρέπει νὰ κριθοῦν ἀπὸ τὸ μέγεθος καὶ τὴν εὐτέλεια τοῦ ὑλικοῦ καὶ νὰ θεωρηθοῦν τυχαῖα ἐπαρχιακὰ μνημεῖα. Ἀπεναντίας, μετὰ τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτὰ ἡ πνευματικὴ τους χάρη ἀναδεικνύεται ἀτόφια, χωρὶς τὴν παρεμβολὴ τῆς αἰσθησιακῆς τέλει ἀπὸ τὴν πολυτέλεια στὰ ὑλικά. Γιατὶ οἱ Βυζαντινοὶ Ἀθηναῖοι, πιστοὶ στὶς παραδόσεις τους, ἐξακολουθοῦν νὰ φιλοκαλοῦν, ἴσως χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν «μετ' εὐτελείας»».

Καὶ βέβαια ἔχει δίκιο ὁ διπλωμάτης καὶ ποιητῆς Ἄγγελος Βλάχος (1838-1920), ποὺ περιγράφοντας ἕνα τέτοιο ἐρημικὸ ἐκκλησιάκι τραγουδᾷ με βαθιὰ συγκίνηση:

«Εἰς τὸ βουνὸ ψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιά ἐρημική.
Τὸ σήμαντρό της δὲν κτυπᾷ...
—δὲν ἔχει ψάλτη οὐδὲ παπᾷ.

Ἐνα κανδήλι θαμπερό,
καὶ ἕνα πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησιάκι τὸ φτωχό.

Ἄλλ' ὁ διαβάτης ὅταν περνᾷ
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾷ,
καὶ με εὐλάβεια πολλή
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ».

Ἔτσι θωρακισμένο ἱστορικὰ τὸ ἐκκλησιάκι τῆς Παναγίας Ἐλεούσας καὶ οἰκοδομημένο τουλάχιστον ἀπὸ τὸ 1814 ἀποτελεῖ ἀπόκτημα θρησκευτικὸ ὄχι μόνο γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Ἀλλὰ εἶναι καὶ «Σῆμα Κατατεθέν» γιὰ τὴν Καλλιθέα. Τὸ μνημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ τύχει ἑνὸς προσεκτικότερου, αἰσθητικοῦ εὐτρεπισμοῦ, ὕστερα ἀπὸ τὴ βεβιασμένη, αὐθαίρετη προσθήκη ποὺ ὑπέστη, ἀφοῦ εἶναι τὸ ἀρχαιότερο θρησκευτικὸ τέμενος τῆς περιοχῆς.

Ὁ καινούργιος κόσμος, στηριγμένος στὴ θωράκιση τῆς μικρῆς, ἱστορικῆς ἐκκλησίας, πρέπει νὰ ἀποκτήσει καὶ καινούργιο βηματισμό! Ἡ πιστότητα δὲν ἐμποδίζει τὴ νεωτερικότητα. Καὶ οἱ δύο, ὡς μιὰ ἀγκαλιά, μποροῦν νὰ ἀναδείξουν πανελλήνιο καὶ πανορθόδοξο προσκύνημα τὸ ναὸ τῆς Παναγίας Ἐλεούσας. Τὸ ἀξίζει! Ἀφοῦ πρόκειται γιὰ τὴ Μητέρα καὶ Τροφὸ ὅλων τῶν Χριστιανῶν.

«Διάσωσον, ὦ Ἐλεούσα μητὲρ Θεογεννήτωρ,
ἐκ παντοίων ὀδυνηρῶν περιστάσεων
τοὺς Σοὶ πιστῶς καταφεύγοντας, ἄχραντε».

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Ἐνα βιβλίο γιὰ τὸν Μακαριστὸ Μητροπολίτη Σεβαστιανό

Ὑπὸ τὸν τίτλο «Παλαιὸν Ὁφλημα» καὶ ὑπότιτλο «Μία προσωπικὴ μαρτυρία γιὰ τὸν αἰμίμηστο Μητροπολίτη Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κοιτίσης κυρὸ Σεβαστιανό» ἐκυκλοφορήθη τὸ νέο βιβλίο τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου. Γράφει μετὰ ἄλλων στὸν Πρόλογό του ὁ Σεβασμιώτατος κ. Ἱεροθέος: «Πολλοὶ τὸν γνωρίζουν ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες του γιὰ τὸ Βορειοηπειρωτικὸ ζήτημα καὶ ἀγνοοῦν τὸ βάθος τῆς προσωπικότητάς του. Ὅμως, πέρα ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες του αὐτοῦς, ὁ αἰμίμηστος Σεβαστιανὸς ἦταν ἕνας ὑπέροχος ἄνθρωπος καὶ ἕνας εὐαίσθητος χαρισματοῦχος Κληρικὸς με βαθειὰ συνείδηση τῆς ἀποστολῆς του καὶ με αἴσθησι εὐθύνης γιὰ τὸ ποίμνιό του. Αὐτὸ προσπαθεῖ νὰ φανερώσει αὐτὸ τὸ βιβλίο ποὺ γράφεται με πολὺ μεγάλη ἀγάπη καὶ σεβασμὸ στὴ μνήμη του. Δὲν εἶναι μιὰ βιογραφία του, ἀλλὰ ἕνα κοίταγμα τῆς προσωπικότητάς του μέσα ἀπὸ τὶς προσωπικὲς μου ἀναμνήσεις, κυρίως ἀπὸ τὴν πνευματικὴ του διακονία στὰ Γιάννενα ὡς Ἱεροκέρυκος. Εἶναι μιὰ προσωπικὴ μου μαρτυρία. Ὡς Γιαννιώτης γνώρισα τὸν αἰμίμηστο Σεβαστιανό, ὅταν ὑπηρετοῦσε ὡς Ἱεροκέρυκος στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ἰωαννίνων τὴν ἐποχὴ ποὺ Μητροπολίτης ἦταν ὁ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κυρὸς Σεραφεῖμ. Συνδέθηκα στενὰ μαζί του, ἦταν σχεδὸν ἀπὸ τοὺς πρώτους Πνευματικούς μου Πατέρες καὶ γνώρισα ἐξ ἐμπειρίας τὴν ἐσωτερικὴ του πνευματικότητα, τὴν ἀγάπη του γιὰ τὸν Θεὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὴν στοργὴ γιὰ τὰ πνευματικὰ του παιδιὰ...». Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Σεβαστιανὸς ἐκοιμήθη στὶς 12.12.1994 καὶ ἐτάφη κατόπιν ἐπιθυμίας του στὸ προαύλιο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μολυβδοσκεπάστου, λίγα μέτρα ἀπὸ τὰ ἑλληνοαλβανικὰ σύνορα.

Ἐκκλησία ἢ Φιλάνθρωπος

Στὴν ἐφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ τῆς 2.5.2008 δημοσιεύεται μιὰ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Διονυσίου Κούγκα ἀπὸ τὴν Καλλιθέα Ἀθηνῶν στὴν ὁποία καταγράφεται καὶ ἐπαινεῖται ἡ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας μας πρὸς τοὺς ἔχοντες ἀνάγκη ἀδελφούς μας. Γράφει μετὰ ἄλλων ὁ ἐπιστολογράφος: «Πλατεία Κλαυθμώνος, στὸ πίσω μέρος, ὁδὸς Π. Π. Γερμανοῦ γωνία. Δευτέρα 25.2.2008, ὥρα 5.30 τὸ ἀπόγευμα. Τυχαῖα περῶντας ἀπὸ ἐκεῖ γίνομαι μάρτυρας τοῦ πῶς ἕνας ἱερέας, ἀπ' τὸ μικρὸ αὐτοκίνητό του ποὺ εἶναι γεμάτο με σακούλες περιέχουσες ἢ καθεμία τάπερ με φαγητό, ψωμί καὶ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα, χορταίνει τὴν πείνα ὄλων τῶν «ἐνοίκων» τῆς πλατείας. Καὶ θλίβεται ἡ καρδιά σου ἕως λυγμῶν, βλέποντας τὸ πλῆθος τῶν ἀνήμπορων ἀνθρώπων νὰ ξεπροβάλλει ἀπὸ τὰ δένδρα καὶ νὰ ὀδεύει πρὸς τὸ αὐτοκίνητο τοῦ ἱερέα νὰ πάρει τὴν σακούλα του χωρὶς κανεὶς νὰ τοὺς φωνάξει. Μόνο στὴ θέα τοῦ παπᾶ. Γιατὶ ἤξεραν καὶ περίμεναν καὶ ξέρουν πάντα, καθὼς ἔμαθα, αὐτὴ τὴν ὥρα. Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ τους. Ποὺ τοὺς τὸ προσφέρει ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ, ὅπως ὁμολογοῦνε μόνοι τους..... Δὲν θέλω πιά ποτὲ ν' ἀκούσω τὴν ἐρώτηση ξανά. Ποῦ εἶναι ἡ Ἐκκλησία; Τί κάνει ἡ Ἐκκλησία; Βρίσκεται ἐκεῖ ὅπου ἐγὼ τυχαῖα τὴν «συνάντησα» κι ἂς μὴν ἔτρεφα καμιά ἀμφιβολία. «Συναντήστε» τὴν καὶ σεῖς καὶ πείτε εὐγε! Χίλιες φορές νὰ ποῦμε εὐγε! «Αὐτὰ γράφει με παρρησία ὁ κ. Δ. Κούγκας καὶ ἐμεῖς τοῦ λέμε «εὐγε» γιατί ἔχει τὸ θάρρος νὰ γράψει δημοσίως αὐτὰ ποὺ ὀρισμένοι ἄλλοι ἀποσιωποῦν.

«Ποτήριον Ψυχροῦ» (Ματθ. ι' 42)

Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ Ο ΠΟΙΜΗΝ, τεῦχος Ἀπριλίου 2008, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μυτιλήνης, ἐπισημαίνουμε ἕνα λίαν διαφωτιστικὸ καὶ δι-

δακτικό κείμενο του κ. Σπύρου Κανίνας, Εισαγγελέως Άρειου Πάγου. Το κείμενο έχει τίτλο «Ποτήριον Ψυχρού» εμπνευσμένο από την φράση του Κυρίου μας που καταγράφεται στο Κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον ι' 42. Αναφέρεται σέ μία προσωπική ἐμπειρία τοῦ συγγραφέως, γνωστοῦ καὶ διακεκριμένου δικαστικοῦ. Ὁ κ. Κανίνας θυμᾶται μία δίκη κατὰ τὴν ὁποία εἶχε καταδικασθεῖ σέ βραχυχρόνια φυλάκιση ἕνας νέος ἄνδρας μὲ βεβαρημένο ποινικὸ μητρώο. Μὲ τὴν ἀνακοίνωση τῆς ἀποφάσεως ὁ κατηγορούμενος κατελήφθη ἀπὸ ἔντονη ὄργη καὶ ἄρχισε νὰ ἀπειλεῖ τοὺς μάρτυρες, οἱ ὅποιοι κατέθεσαν ἐναντίον του. Τότε: «Τὴν κρίσιμη ἐκείνη στιγμή τὸν φώναξα μὲ τὸ ὄνομά του, τὸν κοίταξα καὶ μὲ κοίταξε. Δὲν θὰ λησμονήσω τὴν διασταύρωση τῶν βλεμμάτων μας. Μοῦ φάνηκε ὅτι ζητοῦσε κάτι ἀπὸ μένα καὶ ὅτι ἦταν πρόθυμος νὰ ὑπακούσει σέ ὅ,τι τὸν διέταζα... Ἀμέσως παρακάλεσα τὸν κλητῆρα νὰ φέρε «ἕνα ποτήρι νερὸ στὸν ἄνθρωπο»... Ρούφηξε τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ ποτήρι ὁ ταλαίπωρος κατὰδικος καὶ μὲ ξανακοίταξε κάπως γαληνεμένος. Τότε μὲ λόγια ἀπλὰ καὶ σταθερὴ φωνὴ τὸν συμβούλευσα νὰ ἐπιβληθεῖ στὸν ἑαυτό του, ὥστε ἡ καταδίκη αὐτὴ νὰ ἀποβῆ ἡ τελευταία τῆς ζωῆς του... Ἐπὶ χρόνια δοκίμαζα τὴν εὐτυχία νὰ δέχομαι χαιρετίσματα εὐγνωμοσύνης ἀπὸ τὸν πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως διψασμένο ἐκεῖνο ἄνθρωπο. Τὰ ἔστειλε μὲ τὸν δικηγόρο του, ὁ ὁποῖος μὲ ἐβεβαίωσε ὅτι ὁ φίλος μας δὲν ξαναεγκλημάτισε καὶ ὅτι δὲν ἔπαυε νὰ μὲ θεωρεῖ «εὐεργέτη» του. Ἀκόμη μὲ διακατέχει ἡ ἀπορία, ἂν εἶναι δυνατὸν ἕνα ποτήρι νερὸ νὰ ἀποδειχθεῖ φάρμακο τόσο θεραπευτικό...». Προφανῶς εἶναι δυνατόν, ἀξιότιμε κύριε Εἰσαγγελεῦ τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἡ ἀγάπη, ἡ συμπόνια, ἡ καλὴ διάθεση πρὸς τὸν συνάνθρωπο, τὸν κάθε συνάνθρωπο, τὸν πλησίον ποῦ μας διδάσκει καὶ τὸ Εὐαγγέλιο, εἶναι τὸ μεγαλύτερο φάρμακο. Ἀλλὰ ὁ ἀνθρώπινος ἔγwisμός τὸ ἀφήνει πολλές φορές ἀναξιοποίητο.

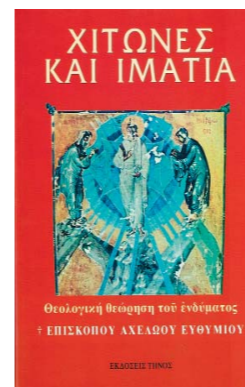
«Ἀγωνία καὶ κατάνυξη» τοῦ Π. Β. Πάσχου

Ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἀγωνία καὶ Κατάνυξη» καὶ μὲ ὑπότιτλο «Ἐπιλογή Δοκιμῶν Ὁρθοδόξου Στο-

χασμοῦ» ἐκυκλοφορήθη ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τὸ βιβλίον τοῦ γνωστοῦ συγγραφέως καὶ πανεπιστημιακοῦ Καθηγητοῦ Παντελῆ Πάσχου. Πρόκειται γιὰ τὴν Γ' ἐκδοση αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖο συγκεντρώνει ἐπιλεγμένα δοκίμια, ἄρθρα καὶ κείμενα ἐκπομπῶν παλαιότερων δεκαετιῶν. Ἡ πρώτη ἐκδοση ἔγινε τὸ 1975 καὶ ἡ δεύτερη τὸ 1983. Ὁ Παντελῆς (Πάσχος) Β. Πάσχος, δίδαξε Ὑμνολογία καὶ Ἀγιολογία στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ παραλλήλως συνεργάστηκε μὲ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ μὲ τὸ κρατικὸ ραδιόφωνο –τὸ τότε Ε.Ι.Ρ.– γιὰ τὴν προβολὴ τῆς Ὁρθοδόξου πνευματικότητος μὲ ἄρθρα, βιβλία καὶ ἐκπομπές ποῦ συγκίνησαν πολλές χριστιανικὲς ψυχές. Ἐπίκεντρο τῶν περισσοτέρων κειμένων του εἶναι ἡ ἐκλαίκευση τοῦ μηνύματος τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἡ γνωριμία μὲ τοὺς Ἁγίους καὶ τοὺς μάρτυρες τῆς Πίστεως, ἡ ἀνάδειξη τῶν δεσμῶν μεταξὺ Ὁρθοδοξίας καὶ Λογοτεχνίας, καθὼς καὶ ἡ προβολὴ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παραδόσεως τῆς ἀγαπητῆς του δυτικομακεδονικῆς γῆς. Στὸ μετὰ χείρας βιβλίον μὲ χρονολογία ἐκδόσεως 2008 ὁ λογώτατος καὶ μουσικολογώτατος συγγραφεὺς παρουσιάζει 28 κείμενά του, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀρχικῶς αὐτοτελῆ, ἀλλὰ συνδέονται μὲ σαφῆ συνεκτικὸ ἰστό. Ἰδιαιτέρως ἀξίζει νὰ μελετηθοῦν οἱ δυὸ ἐνόητες κειμένων μὲ τοὺς ἐξῆς τίτλους: Ὁ ἐσωτερικὸς ἄνθρωπος (Προοίμιον στὴν ἀνθρωπολογία τῶν Μυστικῶν) καὶ Ἡ Κατάνυξη (ὀκτὼ εἰσαγωγικὰ κεφάλαια). Τὸ Ἐπίμετρο περιέχει ἀναφορές στὸν Ἄλ. Παπαδιαμάντη, στὸν Φῶτη Κόντογλου καὶ στὸν μακαριστὸ ἀγιολόγο Πρωτοπρεσβύτερο Ἰωάννη Σπ. Ράμφο. Τὸ βιβλίον ἀφιερώνεται ἀπὸ τὸν συγγραφέα «στὴν πάντοτε ὡραία Νεότητα ποῦ ἀγαπᾶ κι ἐπιζητεῖ νὰ βιώνει ὅσο γίνεται βαθύτερα τὴν ποίηση καὶ τὴν κατάνυξη τῆς ἀληθινῆς ποιητικῆς καὶ βαθιᾶ κατασκευτικῆς Ὁρθοδοξίας». Στὰ πολλὰ προτερήματα τοῦ βιβλίου ἐντάσσεται καὶ ἡ εἰκονογράφηση ἀπὸ τὸν ἀγιογράφο π. Χριστόδουλο Φεργαδιώτη. Εὐχόμεθα στὸν κ. Π.Β. Πάσχο νὰ συνεχίσει τὴν καρποφόρο πνευματικὴ διακονία του μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ.

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση

Σεβασμιωτάτου Ἀχελώου
Εὐθυμίου

ΧΙΤΩΝΕΣ ΚΑΙ ΙΜΑΤΙΑ

Ἐκδόσεις Τῆνος

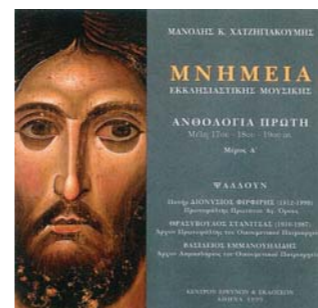
Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀχελώου, τακτικὸς καὶ πολῦτιμος συνεργάτης τοῦ «Ἐφημερίου», πολυγραφώτατος, ἀσχολεῖται στὸ βιβλίον του αὐτὸ μὲ ἕνα θέμα καίριο ὅσο κι ἂν φαίνεται γιὰ πολλοὺς αὐτονόητο καὶ ὅσο κι ἂν

στὴν ἐποχὴ μας εἶναι ἐν πολλοῖς καὶ παρεξηγημένο στὴν ἀντιδιαστολὴ γυμνό-ντυμένο σῶμα... Στὰ μεταφυσικὰ καὶ θρησκευτικὰ ἐρωτήματα ποῦ ἀναφύονται ὁ συγγραφέας προσφέρει πολλὰ θεολογικὰ καὶ ἀνθρωπολογικὰ στοιχεῖα στὸ θέμα αὐτὸ μὲ βάση τὴν παράδοση τῶν πατέρων, τὶς εὐαγγελικὲς ἐπιταγές ἀλλὰ καὶ τὶς ἀγιογραφικὲς ἀπεικονίσεις. Ἀναφέρεται ἐν ἐκτάσει στὴ σύγχρονη ἐνδυμασία, τὴ μόδα, τὶς μεταμφιέσεις, τὴ σπατάλη γύρω ἀπὸ τὴν ἐνδυμασία, τὸ κίνημα τοῦ γυμνισμοῦ καὶ δίνει πολλές προεκτάσεις σὲ κάθε τομέα ποῦ ἀναφέραμε καὶ σὲ ἄλλους πολλοὺς ποῦ δὲν ἐπιτρέπει ὁ χῶρος νὰ ἐπεκταθοῦμε. Ἐνα βιβλίον πάρα πολὺ ἐνδιαφέρον, ποῦ ἐνημερώνει, προβληματίζει καὶ δίνει κατευθύνσεις γιὰ πρόγραμμα ἀλλὰ καὶ δράση πνευματικῆ.

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση

Μανώλης Κ.
Χατζηγιακουμῆς
Μνημεῖα
Ἐκκλησιαστικῆς
Μουσικῆς

«ΑΝΘΟΛΟΓΙΕΣ»

Τὰ «Μνημεῖα Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς» εἶναι μιὰ μεγάλη εἰδολογικὴ μουσικὴ Σειρά, φιλολογικὴ στὴν οὐσία, ποῦ περιέχει σπουδαῖα καὶ ἄγνωστα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μέλη, ὀρισμένα ἀπὸ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ θεωροῦνται ἀριστουργήματα ὄχι μόνο τῆς Ἐκκλησιαστικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς παγκόσμιας μουσικῆς φιλολογίας. Στὶς «Ἀνθολογίες» ἔχουν ἐπιλεγῆ χαρακτηριστικὰ μέλη ἀπὸ τὴ νεώτερη περίοδο (κυρίως 16ος-19ος αἰ.) δηλαδή ἀπὸ μιαν ἐποχὴ μὲ ἐξαιρετικὰ πλούσιο καὶ ἄγνωστο μουσικὸ ὕλικό. Πιὸ συγκεκριμένα, ἔχουν ἐπιλεγῆ εἶδη (Καλοφωνικὸ Εἶρμοι, Δοξαστικὰ Ἰακώβου, Καταβασίες, Πο-

λύελοι), τὰ ὁποῖα μόλις ἐπιβιώνουν ἢ ἔχουν πάψει πρὸ πολλοῦ νὰ ψάλλονται καὶ γιὰ τὴν ἀπόδοση τῶν ὁποίων ἡ προφορικὴ ἐρμηνευτικὴ ἐμπειρία παραμένει πάντοτε πολυτιμότερο ἐφόδιο. Τὰ μέλη ὅλα σχεδὸν ἐκτελοῦνται ἀπὸ παλαιούς παραδοσιακοὺς ψάλτες, τοὺς τελευταίους σήμερα μιᾶς μεγάλης ἐρμηνευτικῆς παραδόσεως καὶ ὀρισμένοι ἀπὸ τοὺς ὁποίους δὲν ὑπάρχουν πιά (Θρασύβουλος Σταυρίτσας, π. Διονύσιος Φιρφιρῆς, π. Παναγιώτης Τσιναράς, Λεωνίδας Σφήκας). Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ, εἰδικότερα τῶν νεώτερων (μετὰ τὴν Ἄλωση) χρόνων, εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους τομείς δραστηριότητος καὶ ἔκφρασης τοῦ καθόλου Ἑλληνισμοῦ. Ὁ Μανώλης Χατζηγιακουμῆς στὶς «Ἀνθολογίες» μὲ τὸ εἰδικὸ καὶ πλούσιο ρεπερτόριο, τοὺς λαμπροὺς ψάλτες καὶ κυρίως, τὴ στερεή, φιλολογικὴ δομὴ, ἀποσκοπεῖ στὴν παρουσίαση τοῦ μεγάλου καὶ τόσο σημαντικοῦ αὐτοῦ νεοελληνικοῦ πολιτιστικοῦ πλοῦτου. Μὲ τέτοια ἔργα ἐπιτυγχάνεται ἡ βαθύτερη γνώση μιᾶς τόσο σημαντικῆς ἐποχῆς καὶ ὀλοκληρώνεται ἀποτελεσματικὰ ὅ,τι σημειολογεῖται σήμερα ὡς ἐθνικὴ πολιτισμικὴ αὐτογνωσία.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΥΛΥΖΩΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ, δεῖ προσκυνεῖν»

Ἡ ΘΕΑΡΕΣΤΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

(Ἰωάν. 4,5-42)

Ὁ Κύριός μας θέλοντας νὰ ἱκανοποιήσει καὶ νὰ βραβεύσει τὴ διψὰ τῆς ψυχῆς τῆς ἀμαρτωλῆς Σαμαρείτιδος, στὸ Εὐαγγέλιο αὐτῆς τῆς Κυριακῆς, φανερώνει σ' αὐτὴ, γιὰ πρώτη φορὰ τὴ σωστὴ λατρεία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ εἶπε σ' αὐτὴ: «Ὁ Θεὸς εἶναι Πνεῦμα» κι αὐτοὶ ποὺ τὸν λατρεύουν πρέπει νὰ τὸν λατρεύουν μὲ τὴ δύναμη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ποὺ φανερώνει τὴν Ἀλήθεια». Ἀλλὰ καὶ μὲ

1. Τοῦ πνεύματός μας τὴ λατρεία.

Καὶ τοῦτο γιατί αὐτὴ εἶναι ἡ φύση καὶ ἡ ἔννοια, ὁ χαρακτήρας καὶ ἡ ποιότητα, ἡ οὐσία καὶ ἡ ἀξία τῆς ὀρθόδοξου Πίστεως καὶ Λατρείας. «Θὰ λέγαμε ὅτι ἡ μεγάλη ἐλπίδα τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ὑποφέρει ἀπὸ τὴ μοναξιά καὶ συμπιέζεται κάτω ἀπὸ τὴν κυριαρχία τῆς μηχανῆς, εἶναι ἓνα μεταφυσικὸ ἀνοιγμα στὴ ζωὴ του. Δηλαδή ὁ δρόμος τῆς Πίστεως. Ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀνάπαυση τῆς προσωπικῆς συναντήσεως μὲ τὸ Θεό. Στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας. Στὸ χῶρο τῆς προσευχῆς. Στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς Θείας Λατρείας «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ». Ὁ Θεὸς θέλει λατρεία, ποὺ ἀναβλύζει μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μας ποὺ ἐκφράζει τὴ θερμὴ ἀγάπη καὶ τὴν ἀφοσίωση τῆς ψυχῆς μας. Τότε εἶναι δεκτὴ ἡ λατρεία τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν εἶναι εἰλικρινῆς ἐκδήλωση τοῦ ἐσωτερικοῦ μας κόσμου καὶ τῶν πνευματικῶν μας δυνάμεων!... Νὰ μιλάει τὸ πνεῦμα στὸ Πνεῦμα. Τὸ πλάσμα στὸν Πλάστη. Ὁ μικρὸς στὸν Μεγάλο. Ὁ τιποτένιος στὸν Παντοκράτορα. Νὰ μιλάει ὁ ἔσω ἄνθρωπος. Ἴσως ρωτήσῃ κάποιος: «Νὰ μὴ μετέχει καὶ τὸ σῶμα μας;». Καὶ βέβαια νὰ μετέχει. Ἐξ ὀλοκλήρου νὰ μετέχει. Καὶ νὰ γονατίζει τὸ σῶμα, καὶ νὰ σταυρώνουμε τὰ χέρια, καὶ νὰ ὑψώνονται τὰ μάτια, νὰ κινεῖται ἡ γλῶσσα ὥστε καὶ αἰσθητὰ νὰ ἐκφράζουν τῆς ψυχῆς τὰ αἰσθήματα, τοῦ πνεύματός μας τίς σκέψεις καὶ τίς αἰσθήσεις!... Νὰ λησμονοῦμε πρὸς στιγμήν τὰ γήινα, γιὰ νὰ στρεφόμεστε στὰ οὐράνια. Τότε, «πᾶσαν τὴν βιοτικὴν ἀποθώμεθα μέριμναν!...». Τὸ πνεῦμα μας θὰ κινηθεῖ· τὸ πνεῦμα μας θὰ μιλήσῃ, αὐτὸ θὰ ὑψωθεῖ καὶ θὰ παραδοθεῖ στὰ ἄνω, στὴν εὐάρεστη τοῦ Θεοῦ λατρεία. Καὶ ἐφόσον τὸ πνεῦμα μας προσφέρεται, τότε παίρνουν ἀξία καὶ οἱ ὑλικές μας προσφορές, τὰ δῶρα μας, τὰ κερὰ καὶ τὰ θυμιάματά μας. Ἀλλὰ, τότε τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μᾶς ἐμπνέει καὶ μᾶς βοηθεῖ νὰ προσφέρουμε:

2. Τὴν κατ' ἐξοχὴν Θεάρεστη Λατρεία

Δηλαδή, πῶς συγκεκριμένα μὲ τὸ Μυστήριό τῆς Ἁγίας Κοινωνίας, ἡ Θεία Εὐχαριστία, ποὺ εἶναι τὸ Μυστήριο

**Πρωτοπρ. Στυλιανοῦ Ἀνανιάδη,
Ἰ. Μ. Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ**

τῶν Μυστηρίων μέσα στὴ θεία Λειτουργία. Αὐτὴ ἀγιάζει τοὺς πιστοὺς. Αὐτὴ εὐχαριστεῖ τὸ Θεό. Γι' αὐτὸ καὶ εἶναι καὶ λέγεται «Εὐχαριστία». Λοιπὸν, τί ἔρχεται στὸν ἐσπερινὸ καὶ τὴν ἀρτοκλασία, ἀδελφέ, καὶ ἀπουσιάζεις ἀπὸ τὴ θεία Λειτουργία; Γιατί κάθεται στὸν ὄρθρο καὶ τὴ δοξολογία καὶ ἀναχωρεῖς μόλις ἀρχίσει ἡ Λειτουργία; Ἡ πῶς παρακολουθεῖς μὲν τὴ Λειτουργία, καὶ δὲν φροντίζεις νὰ προσέρχεται στὴν Ἁγία Θεία Κοινωνία;

Εἶπαμε, ὅτι ἡ Λειτουργία εἶναι τὸ πᾶν, ἡ ἅγια θυσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ποὺ προσφέρθηκε καὶ γιὰ τὴ δική σου Σωτηρία. Λοιπὸν, τὴ Λειτουργία βαριέσαι; Τὴ θεία Κοινωνία περιφρονεῖς; Τί κάνεις χριστιανέ; Τί ὀρθόδοξος εἶσαι, καὶ τί λατρεία προσφέρεις; Λοιπὸν, μὲ φόβο Θεοῦ, μὲ κατάνυξη, μὲ ταπείνωση πολλή, μὲ ὀλόψυχη πρὸς τὸν Θεὸ ἀφοσίωση, μὲ θεία ἔξαρση καὶ συμμετοχὴ μας στὴ θεία Λειτουργία.

Λατρεύω τὸν Θεὸ «ἐν πνεύματι» σημαίνει ὅτι τοῦ ἀφιερώνω τὴν ὑπαρξή μου, τὴ σκέψη μου, τὴν καρδιά μου, τὴ θέλησή μου. Προσηλώνουμε καὶ ἀνταποκρίνομαί στὴν ἀγάπη Του. Τὸ δὲ «ἐν ἀληθείᾳ», ἀναφέρεται στὴ γνώση τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ὅχι τοῦ ἀνύπαρκτου θεοῦ, ἢ τῶν θεῶν τῆς εἰδωλολατρίας ἢ σὲ ὅσα διδάσκουν οἱ αἰρετικοί. Πρέπει δὲ ἀκόμη νὰ προσθέσουμε, ὅτι ὁ διάλογος τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν Σαμαρείτιδα, ὑπῆρξε ἀποφασιστικῆς σημασίας γιὰ τὴν μετέπειτα ζωὴ τῆς ἀμαρτωλῆς ἐκείνης γυναίκας, γιατί ἐγκατέλειψε τὰ ἔργα τῆς ἀμαρτίας, ἔγινε Εὐαγγελίστρια τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀξιώθηκε νὰ μαρτυρήσῃ γιὰ τὸν Χριστό. Ἔτσι, ἀπὸ ἀμαρτωλὴ καὶ σκοτεινὴ γυναίκα γίνεται «φωτεινὴ». Καὶ μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα τὴν τιμᾶ ἔκτοτε ἡ Ἐκκλησία μας, ὡς «ἰσαπόστολον καὶ μάρτυρα»!...

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί! Ἐχει λεχθεῖ καὶ εἶναι ἀλήθεια, ὅτι «τελικά ἡ συνάντησή μὲ τὸ Θεὸ εἶναι μία κρίση γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Συνιστᾷ ἢ τὴν αἰώνια ζωὴ του ἢ τὴν αἰώνια καταδίκη του!...». Καὶ στὴν περίπτωση τῆς Σαμαρείτιδος ἡ συνάντησή της μὲ τὸν Κύριο ἐσήμανε τὴ Σωτηρία της, γιατί διψοῦσε γιὰ τὴν ἀλήθεια γιὰ νὰ γνωρίσει τὴν ἀλήθεια. Ὁ Χριστὸς ἔπρεπε νὰ ἀνασῆρει μέσα ἀπὸ τὴ λάσπη τῆς ἀμαρτίας, ἓνα διαμάντι, ποὺ ἦταν ἡ διψασμένη ψυχὴ τῆς Σαμαρείτιδος.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ στιγμιότυπα

Φωτογραφίες τοῦ Χρήστου Μπόνη
καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Ἱερόθεος χειροτόνησε εἰς Διάκονον τὸν κ. Ἀλέξανδρο Κωνσταντίδη (12.04.08).

Με τὸν Ὑπουργὸ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων συνεργάστηκε ὁ Μακαριώτατος (16.4.08).

Ἀπὸ τὸν ἑορτασμό τῆς Βαϊφόρου στὴ Μύκονο (19.4.08).

Στιγμιότυπο ἀπὸ τὴ Μ. Παρασκευὴ στὸν Ἱ. Ν. Προφήτου Ἡλιοῦ Παγκρατίου (24.4.08).

Ὁ ἑορτασμός τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς στὴν Ἁγία Μονὴ Ἀργολίδος (2.5.08).

Στὴν Πανήγυρη τοῦ Ἁγίου Ἀχιλλίου στὴ Λάρισα προεξῆρχε ἐφέτος ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος (15.5.08).